

*ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR XLVII/53/14
RADY GMINY JODŁOWA
Z DNIA 12 LISTOPADA 2014R*

Strategia Zrównoważonego
Rozwoju Gminy Jodłowa
na lata 2014-2020

Kraków, styczeń 2014

Karta sprawdzająca:

Opracowany przez	
<u>JKU Konsulting sp. z o.o</u> ul. Salvatorska 14 30-109 Kraków tel.12/ 429 94 61	

Spis treści

1. PODSTAWY STRATEGII ROZWOJU GMINY JODŁOWA	6
1.1. WPROWADZENIE	6
1.2. METODYKA PRAC	8
1.3. KRYTERIA OCENY ZADAŃ REALIZACYJNYCH	9
2. DIAGNOZA OBECNEJ SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ W GMINIE JODŁOWA	11
2.1. POŁOŻENIE GMINY JODŁOWA	11
2.2. RYS HISTORYCZNY	12
2.3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I ZASOBY NATURALNE	14
2.3.1. Środowisko przyrodnicze	14
2.3.2. Zasoby naturalne	15
2.3.3. Klimat	16
2.3.4. Flora i fauna	16
2.4. DEMOGRAFIA	17
2.5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	21
2.5.1. Transport	21
2.5.2. Gospodarka wodna	25
2.5.3. Gospodarka ściekowa	26
2.5.4. Gospodarka odpadami	26
2.5.5. Sieć energetyczna	27
2.5.6. Zaopatrzenie w gaz	28
2.5.7. Zaopatrzenie w ciepło	28
2.5.8. Telekomunikacja i łączność	28
2.6. GOSPODARKA	29
2.7. ROLNICTWO	30
2.8. SFERA SPOŁECZNA	32
2.8.1. Służba zdrowia	32
2.8.2. Pomoc społeczna	33
2.8.3. Oświata	36
2.8.4. Sport, rekreacja	40
2.8.5. Kultura	40
2.8.6. Gminna Biblioteka Publiczna w Jodłowej	43
2.8.7. Turystyka i zabytki	46
2.8.8. Bezpieczeństwo publiczne	48

2.9.	BEZROBOCIE	49
2.10.	GOSPODARKA MIESZKANIOWA	54
2.11.	BUDŻET GMINY	55
2.11.1.	<i>Dochody Gminy</i>	55
2.11.2.	<i>Wydatki Gminy</i>	59
3.	ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY	62
3.1.	GŁÓWNE PROBLEMY ZIDENTYFIKOWANE W OBSZARZE ROZWÓJ ROLNICTWA I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI.....	62
3.2.	PROBLEMY ZIDENTYFIKOWANE W OBSZARZE OCHRONA ŚRODOWISKA	63
3.3.	PROBLEMY ZIDENTYFIKOWANE W OBSZARZE ROZWÓJ TURYSTYKI I OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	64
3.4.	PROBLEMY ZIDENTYFIKOWANE W OBSZARZE STWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	64
4.	ANALIZA SWOT	66
5.	NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO – SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO	71
5.1.	ZGODNOŚĆ ZE STRATEGIĄ ROZWOJU KRAJU 2020	71
5.2.	ZGODNOŚĆ Z MARKETINGOWĄ STRATEGIĄ POLSKI W SEKTORZE TURYSTYKI NA LATA 2012 – 2020 (AKTUALIZACJA DOKUMENTU Z 2008 ROKU).	72
5.3.	ZGODNOŚĆ ZE STRATEGIĄ ROZWOJU SPORTU W POLSCE DO ROKU 2016.....	72
5.4.	ZGODNOŚĆ Z PROGRAMEM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014-2020.....	73
5.5.	ZGODNOŚĆ Z PROGRAMEM OPERACYJNYM INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014 -2020.....	73
5.6.	ZGODNOŚĆ Z KRAJOWĄ STRATEGIĄ ROZWOJU REGIONALNEGO 2010 -2020 REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE	74
5.7.	ZGODNOŚĆ Z REGIONALNYM PROGRAMEM OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA LATA 2014 -2020	75
5.8.	ZGODNOŚĆ ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO 2020.....	76
5.9.	UWZGLĘDNIENIE POLITYKI RÓWNYCH SZANS	77
6.	ZAŁOŻENIA STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY JODŁOWA.....	78
6.1.	CEL STRATEGII	78
6.2.	RAPORT Z PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH I WARSZTATÓW FITNESS – CHECK 78	
6.3.	MISJA GMINY	81
6.4.	CELE STRATEGICZNE	83
6.4.1.	<i>Obszar I. ROZWÓJ ROLNICTWA I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI</i>	84

I.1. Modernizacja i rozwój sektora rolnego	84
I.2. Zwiększenie dostępu do informacji i podnoszenie kwalifikacji zawodowych rolników	85
I.3. Podniesienie konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw	85
I.4. Rozwój potencjału inwestycyjnego gminy.....	85
I.5. Wysoka dostępność komunikacyjna Gminy	86
6.4.2. Obszar II: OCHRONA ŚRODOWISKA	86
II.1. Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych	86
II.2. Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy.....	86
II.3. Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami	87
II.5. Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy	87
6.4.3. Obszar III: ROZWÓJ TURYSTYKI I OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	88
III.1. Pielęgnowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego Gminy.....	88
III.2. Rozwój funkcji turystycznych Gminy.....	88
III.3. Skuteczna promocja walorów turystyczno-gospodarczych Gminy.....	89
6.4.4. Obszar IV : STWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	
89	
IV.1. Wysoka jakość kształcenia na wszystkich poziomach edukacji	89
IV.2. Wysoka jakość usług ochrony zdrowia.....	90
IV.3. Poprawa bezpieczeństwa społecznego i socjalnego mieszkańców Gminy	90
IV.4. Walka z bezrobociem.....	90
IV.5. Rozwój zainteresowań i integracja mieszkańców Gminy – swobodny dostęp do sportu i kultury	
.....	91
IV.6. Wysokiej jakości usługi administracji publicznej.....	91
7. PLAN FINANSOWY REALIZACJI ZADAŃ PRIORYTETOWYCH NA LATA 2014 – 2020	
DLA GMINY JODŁOWA	92
8. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII GMINY JODŁOWA.....	98
8.1. WYZNACZENIE ZESPOŁU DO REALIZACJI ZADAŃ.....	98
8.2. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII	98
9. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ STRATEGII	
ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY JODŁOWA	99
9.1. SPOSOBY MONITOROWANIA I OCENY STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY JODŁOWA	
99	
9.2. PUBLIC RELATIONS STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY JODŁOWA	101
10. WYKORZYSTANE MATERIAŁY.....	102

1. Podstawy Strategii Rozwoju Gminy Jodłowa

1.1. Wprowadzenie

Pojęcie "zrównoważony rozwój" - (Sustainable Development) - zostało po raz pierwszy zdefiniowane w raporcie "Nasza wspólna przyszłość" (1987 r.), opracowanym przez Światową Komisję Środowiska i Rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych. Zrównoważony rozwój został określony, *jako proces mający na celu zaspokojenie aspiracji rozwojowych obecnego pokolenia w sposób umożliwiający realizację tych samych dążeń następnym pokoleniom.*

By osiągnąć zrównoważony rozwój należy skoncentrować się na trzech głównych obszarach: ochronie środowiska i racjonalnej gospodarce odpadami, wzroście gospodarczym oraz szeroko pojętym rozwoju społecznym (walce z ubóstwem, wyrównywaniu szans w dostępie do edukacji, opieki zdrowotnej, sportu, zaspokojeniu potrzeb kulturalnych).

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy jest dokumentem programowym który wielokierunkowo integruje potrzeby społeczności lokalnej. W swoich ustaleniach bazuje na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionu na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Strategia Rozwoju Gminy ujmuje główne cele i uwarunkowania jej rozwoju w horyzoncie czasowym 10-15 lat w zmieniającym się otoczeniu zewnętrznym i wewnętrznym. Jest tworzona przez czynny udział całej społeczności Gminy (mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje publiczne) przy koordynacji Rady Gminy i uwzględnia zgłoszone przez nią zadania. Strategia jest dokumentem programowym diagnozującym problemy, analizującym bieżące potrzeby, określającym trendy i kierunki rozwoju gospodarczego, ekonomicznego i społecznego. Celem opracowania *Strategii Zrównoważonego Rozwoju* jest zbudowanie ramowego schematu działań, na którym mogą opierać się lokalne władze, organizując swoje przyszłe działania, a także pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia gospodarczego i społecznego w zagrożonych obszarach gminy przez szybszy wzrost ekonomiczny i wzrost zatrudnienia.

Podstawą *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy* powinno być założenie maksymalnego wykorzystania szeroko rozumianych wewnętrznych zasobów oraz potencjału miejscowych podmiotów. Dokument ten powinien być oparty o dokładną inwentaryzację istniejących zasobów Gminy i walorów jej lokalizacji.

Strategia definiuje kierunek procesu przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych na terenie Gminy przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców, stanu środowiska naturalnego i kulturowego, przywrócenia ładu przestrzennego oraz do ożywienia gospodarczego (stworzenie mechanizmu zachęt do rozwoju rolnictwa, przedsiębiorczości, i inwestowania na terenie Gminy), a także odbudowy więzi społecznych. Zatem celem budowy *Strategii* jest wzrost gospodarczy i społeczny Gminy. Może być on osiągnięty przez rozwijanie nowych form działalności gospodarczej, zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, z uwzględnieniem zagadnień ochrony stanu środowiska naturalnego i zrównoważonego rozwoju gospodarczo-społecznego. *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy* jest tworzona po to, by ukierunkować opisane wyżej przemiany. Świadoma i planowa realizacja zadań opisanych w *Strategii*, zaowocuje bardziej efektywnym wykorzystaniem istniejących możliwości. Poszczególne działania maksymalnie wykorzystują efekt synergii i kierunkują korzystne zmiany w rejonie objętym *Strategią*.

Pierwsza część dokumentu jest diagnozą stanu Gminy. Bazuje na ustaleniach Narodowego Spisu Powszechnego, danych Urzędu Statystycznego w Rzeszowie i innych podmiotów oraz informacjach znajdujących się w posiadaniu Urzędu Gminy i innych jednostek organizacyjnych.

Przy opracowaniu niniejszej *Strategii*, w celu zdiagnozowania stanu obecnego (wyjściowego) zastosowano metodę Fitness Check. Metoda ta polega na zorganizowaniu warsztatów z udziałem przedstawicieli sołectw. W warsztatach wzięło udział około 30 osób. Punktem wyjścia warsztatu są opinie wyrażone w wypełnianej ankiecie przez uczestników warsztatów. Ankieta jest wypełniana na spotkaniu, które odbywa się około dwóch tygodni przed warsztatami. Warsztaty kończą się definiowaniem obszarów problemowych, ustaleniem listy najważniejszych problemów społecznych w gminie oraz ustaleniem listy zadań, które winny zostać rozwiązane priorytetowo.

Projekty ujęte w niniejszej *Strategii* są jedynie propozycją przedsięwzięć, a ich realizacja będzie zależna od uwarunkowań finansowych, potrzeb środowiska lokalnego i możliwości technicznych.

Zadania przewidziane do wykonania w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Jodłowa na lata 2014-2020* będą realizowane w zależności od wdrażania Funduszy Strukturalnych w Polsce i opracowywania, bądź aktualizacji, dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym. O wszystkich zmianach w proponowanej *Strategii Rozwoju Gminy Jodłowa* (nowe zadania, modyfikacja obszarów problemowych) będzie decydował Wójt oraz Rada Gminy Jodłowa.

1.2. Metodyka prac

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa została opracowana z zastosowaniem niżej opisanych procedur. Ogólnie procedura konstruowania *Strategii Rozwoju Gminy* składała się z następujących etapów:

Etap I – Diagnoza stanu obecnego: zgromadzenie danych, informacji i ich analiza.

Etap II – Badania społeczne dotyczące oceny działań gminy w kontekście realizacji celów strategicznych oraz informacji dotyczących potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej. (metoda Fitness Check)

Etap III - Przygotowanie analizy mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń środowiska lokalnego (analiza SWOT) . Określenie głównych obszarów problemowych.

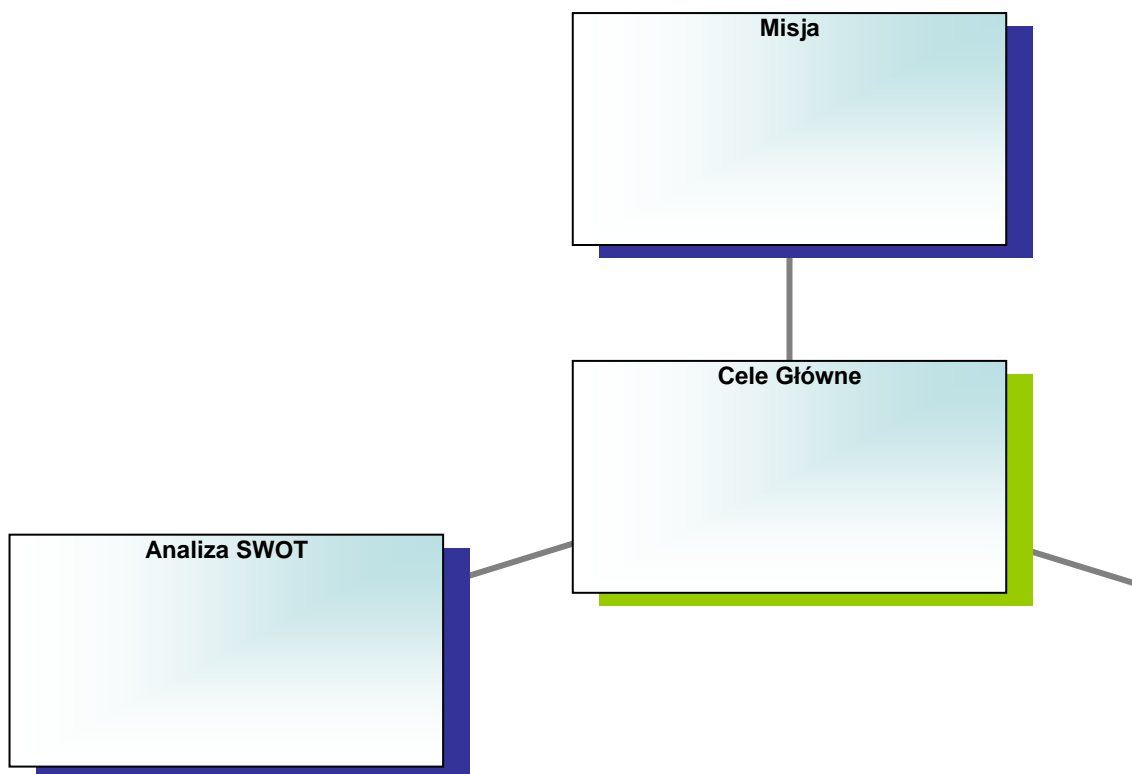
Etap IV - Sformułowanie celów *Strategii*, ich struktury oraz współzależności. Określenie listy zadań z uwzględnieniem listy zadań priorytetowych.

Etap V - Przygotowanie i przedłożenie projektu „*Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa na lata 2014-2020*”.

Zgodnie z wytycznymi programowania regionalnego i „najlepszymi praktykami” panującymi w krajach członkowskich Unii Europejskiej, *Strategia Zrównoważonego Rozwoju* zawiera następujące elementy, ściśle ze sobą powiązane:

- Analizę SWOT,
- Misję Gminy,
- Obszary priorytetowe,
- Główne cele strategiczne dla poszczególnych obszarów priorytetowych,
- Cele operacyjne,
- Zadania,
- Zasady monitorowania i oceny realizacji *Strategii*.

1.3. Kryteria oceny zadań realizacyjnych

Ocena inwestycji w kategoriach uwarunkowań społecznych:

1. Zasięg oddziaływania.
2. Wpływ na rozwój gospodarczy.
3. Wpływ inwestycji na rozwój edukacyjno-oświatowy dzieci i młodzieży.
4. Wpływ inwestycji na bezpieczeństwo mieszkańców.
5. Wpływ inwestycji na poprawę spędzania wolnego czasu przez mieszkańców.
6. Wpływ inwestycji na rozwój kulturalny mieszkańców.

Ocena inwestycji w kategoriach strukturalnych:

1. Powiązanie inwestycji z innymi inwestycjami już realizowanymi przez Gminę.
2. Stopień zaawansowania inwestycji.
3. Wpływ na środowisko naturalne.
4. Wpływ inwestycji na zmianę wizerunku Gminy.
5. Wpływ inwestycji na poprawę komfortu życia mieszkańców poprzez zapewnienie niezbędnej infrastruktury technicznej.

Ocena inwestycji w kategoriach finansowych:

1. Wpływ inwestycji na budżet.
2. Korzyści ekonomiczne dla mieszkańców.
3. Możliwość finansowania inwestycji z niekomercyjnych środków bezzwrotnych.
4. Możliwość finansowania inwestycji z niekomercyjnych źródeł zewnętrznych (kredyty i pożyczki preferencyjne).
5. Możliwość współfinansowania inwestycji z udziałem własnym mieszkańców lub innych zainteresowanych podmiotów
6. Możliwość współfinansowania inwestycji z funduszy unijnych.

2. Diagnoza obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie Jodłowa

Charakterystyka Gminy Jodłowa jest raportem sporządzonym na podstawie dostępnych materiałów statystycznych, badań dokumentacyjnych, dostępnej literatury, danych Urzędu Gminy i jednostek jemu podległych. Diagnoza Gminy opisuje jej stan obecny, problemy oraz stan aktywności społeczności lokalnych w najważniejszych obszarach:

- środowiskowym,
- kulturalnym,
- społecznym,
- gospodarczym,
- turystycznym,
- infrastrukturalnym,
- związanym z zarządzaniem.

2.1. Położenie Gminy Jodłowa

Gmina Jodłowa położona jest w Krainie VIII Karpackiej, Dzielnicy Pogórza Środkowobeskidzkiego, Mezonegionie Pogórza Ciężkowicko Dynowskiego.

Gmina Jodłowa znajduje w południowo zachodniej części powiatu dębickiego w woj. podkarpackim. Od północy graniczy z gminą Pilzno, od wschodu z gminą Brzostek. Na południu gmina sąsiaduje z gminą Brzyska z powiatu jasielskiego i gminą Szerzyny z powiatu tarnowskiego w województwie małopolskim. Sąsiadem od zachodu jest gmina Ryglice, również położona w powiecie tarnowskim.

Cała gmina Jodłowa znajduje się w granicach Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCh). Część północną gminy obejmuje Obszar Chronionego Krajobrazu Pogórza Ciężkowickiego (OCK) utworzonego na mocy rozporządzenia nr 23/86 Wojewody Tarnowskiego z dnia 28 sierpnia 1996r

Południe gminy znalazło się w Parku Krajobrazowym Pasma Brzanki, które zostało utworzone na mocy rozporządzenia nr 12/95 Wojewody tarnowskiego z dnia 16 listopada 1995 r. Oba rozporządzenia, oprócz nazw i granic obszarów chronionych zawierają ogólne zasady

gospodarowania obowiązujące w OCK i parku krajobrazowym. Zgodnie z dokumentacją przyrodniczą w OCK znalazła się część gminy o powierzchni 2905,66 ha. Przepisy ochronne i szczegółowe zasady gospodarowania w Parku Krajobrazowym Pasma Brzanki znajdują się w planie ochrony, do wykonania którego zobowiązuje ustawa o ochronie przyrody. Natomiast powierzchnia gminy, która znalazła się w parku (PKPB) wynosi 3038,40 ha. Oba obszary chronione mają istotne znaczenie w regionalnym, a nawet ponad regionalnym Ekologicznym Systemie Obszarów Chronionych. W kierunku wschodnim wskazać można powiązania z projektowanymi oraz istniejącymi obszarami chronionymi, aż do parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego. Park Krajobrazowy Pasma Brzanki łączy się z głównym pasmem karpackim za pośrednictwem korytarzy ekologicznych związanych z dolinami rzek: Wisłoki i Białej. Podobnie silne są powiązania ekologiczne w kierunku zachodnim. Słabszy kontakt mają obszary chronione Pogórza z Kotliną Sandomierską. Powodem tego jest silnie przekształcony antropogenicznie, zurbanizowany i wylesiony pas ciągnący się wzdłuż progu karpackiego.

Na terenie Gminy Jodłowa znajdującym się w północno wschodniej części Pogórza Ciężkowickiego, ciągnącym się między dolinami rzeki Białej i Wisłoki występują garby o przebiegu równoleżnikowym z rozległymi powierzchniami wierzchowinowymi, osiągającymi wysokość 300-440 m. n.p.m. Na terenie gminy Jodłowa najwyższy położony punkt osiąga 420 m. n.p.m. Dolina potoku Jodłówka zajmuje zarówno centralną część gminy jak i miejscowości Jodłowa. Najniższe położone miejsca na terenie gminy (ok. 200 m n.p.m.) znajdują się u ujścia Jodłówki do Wisłoki. Dominującym elementem rzeźby są długie stoki i zbocza dolin o nachyleniu 5 i 12 % i powyżej 12 %. Długie stoki i zbocza dolin o nachyleniu powyżej 12 % występują wzdłuż dolin rzek i ich dopływów. Stoki o nachyleniu 5 i 12 % związane są głównie z powierzchniami wierzchowinowymi garbów i grzbietów.

Ludność Gminy Jodłowa według danych Urzędu Gminy na dzień 30.06.2013r. szacowana była na 5476 osób, w tym 51% stanowią mężczyźni, a 49 % kobiety.

2.2. Rys Historyczny

Gmina Jodłowa to gmina wiejska w województwie podkarpackim, w powiecie dębickim. Przed 1945 rokiem teren obecnej gminy Jodłowa należał do województwa krakowskiego, po zakończeniu II wojny światowej weszła w skład nowo utworzonego województwa rzeszowskiego.

W skład gminy Jodłowa wchodzi pięć jednostek osadniczych: Jodłowa - wieś gminna w której wyodrębniono trzy sołectwa: Jodłowa Dolna, Jodłowa Górna, Jodłowa Wisowa), Dębowa, Dęborzyn, Dzwonowa i Zagórze zajmują łączną powierzchnię około 5992 ha, czyli około 60 km². Przed II wojną światową i aż do reformy administracyjnej w latach 50-tych X wieku w skład gminy wchodziły jeszcze Lubcza i Wola Lubecka oraz Błażkowa.

Historycznie teren gminy należał nie tylko do różnych ziem, ale i różnych województw: Dęborzyn, Dzwonowa i Zagórze należały do ziemi pilźnieńskiej (później powiatu) w województwie sandomierskim, natomiast Jodłowa i Dębowa do ziemi bieckiej w województwie krakowskim. Również występował tutaj różny typ własności: Dzwonowa i Jodłowa były miejscowościami królewskimi, Dęborzyn z Kawęczynem i Zagórze należały do benedyktynów tynieckich, natomiast Dębowa była własnością szlachecką. Większość wsi posiadała pierwotnie prawo polskie i w ciągu XIV wieku była przenoszona na prawo niemieckie, co wiązało się ze zmianą pierwotnego ich rozplanowania. Wiemy, że wsią powstałą na „surowym korzeniu była Dzwonowa, lokowana przez Kazimierza Wielkiego w 1357 r. w lesie królewskim. Wsie królewskie i należące do opactwa tynieckiego zostały przejęte przez Austriaków po I rozbiórce Polski i z początkiem XIX w. rozsprzedane. Istniejące na terenie obecnej gminy zespoły dworskie i folwarczne zostały od końca XIX w. w ciągu pierwszego ćwierćwiecza XX wieku rozparcelowane, a ich zabudowa rozebrana. Od średniowiecza przez Jodłową prowadził szlak handlowy, łączący Górne Węgry (tj. obecną Słowację) z Sandomierzem. Pierwsze wzmianki o Jodłowej Górnej (Polskiej) pochodzą z 1354 r. W 1359 r. Kazimierz Wielki zezwala na osadzenie nowej wsi Jodłowa, na prawie niemieckim, na 80 łanach. Sprowadzono osadników niemieckich, stąd tę wioskę nazwano Jodłową Niemiecką (Dolna). W przywileju lokacyjnym król przeznaczył dwa łany pod budowę kościoła. W Jodłowej była siedziba starostwa niegrodowego. W 1564 r. w obydwu Jodłowach mieszkało 111 kmieci (na 38 łanach), 29 zagrodników, 4 karczmarzy, 80 komorników, istniały 4 młyny, 2 folwarki, 2 stawy. Stopniowo podział na dwie odrębne wioski zanikał, przez wykupywanie sołectw przez dzierżawców, którymi kolejno byli: Mikołaj Wyszumuntowski, Dobisław Ciekliński, Seweryn Boner, Kamiennicy, Strzyżowscy, Białoobrzescy, Stanisław Koniecpolski, Aleksander Brzeżański i Januszewscy. W związku ze wzrostem liczby mieszkańców w Jodłowej ziemi ulegały podziałowi, a zagrody zagęszczeniu, na wskutek tych podziałów powstały przysiółki m. in. Buczyna, Potoki, Biedoszyce, Wisowa. W 2 połowie XVI wieku na terenie wsi istniały dwa duże folwarki, powiększane kosztem ziem chłopskich. W XVII wieku Jodłowa była dużą osadą, liczyła 129 domów, oprócz rolnictwa zajmowano się rzemiosłem i handlem. W 1765 r. Jodłowa wzmiankowana jako „miasteczko, założone niedawnemi zasy i w nim jarmarki za przywilejem J.K. Mości naznaczone dziesięć na rok. Jednak domków nie masz więcej, jak sześć wymieniony jest jeszcze ratusz, karczma i browar. Powstanie miasteczka prawdopodobnie należy łączyć z osobą nowego dzierżawcy Jodłowej Teodora Hieronima Lubomirskiego. W latach 50-tych XVIII w. w Jodłowej wybuchł bunt przeciwko nadmiernemu obciążeniu chłopów przez dzierżawcę Władysława Siedleckiego. Przy dużej przewadze wsi, która w 1765 r. liczyła 101 kmieci, 46 zagrodników oraz 105 komorników, nowo powstałe miasteczko rozwijało się słabo. W XIX w. w urzędowych spisach austriackich, Jodłowa była określana jako miasteczko, które prawa miejskie utraciło na pocz. XX w.(1933). Z chwilą tworzenia powiatu pilzneńskiego, Jodłowa

została włączona do tego powiatu. W 1814 r. właścicielem Jodłowej był Aleksander Dębali, który dobra te otrzymał od zaborców, na rzecz skarbu przez nich przejętych, w zamian za inne, od 1834 r. właścicielem zostaje Lucjan Kraiński, uczestnik powstania listopadowego (żona Olimpia, córka gen. Dwernickiego). Po nim przejął je Michał Dobrzyński (zięć) a pod koniec XIX w., dobra te obejmuje Feliks Kollat do 1904 r., który sprzedaje je Stanisławowi Wisłockiemu. W 1918 r następuje parcelacja majątku pomiędzy gospodarzy jodłowskich, dwór, park i część ziemi nabył Ziaja. W latach 1975-1998 gmina administracyjnie należała do niewielkiego województwa tarnowskiego.

2.3. Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne

2.3.1. Środowisko przyrodnicze

Gmina położona jest w pogórskiej części Karpat, na tzw. Pogórzu Karpackim.

Zgodnie z najbardziej znanym w Polsce podziałem Kondrackiego (1988) jest to Prowincja Karpaty i Podkarpacie, Podprowincja Zewnętrzne Karpaty Zachodnie i mezoregion: Pogórze Ciężkowickie.

Pogórze Ciężkowickie ciągnie się pomiędzy dolinami Białej i Wisłoki. Jest to teren silnie rozczłonkowany. Liczne garby o przebiegu równoleżnikowym mają przeważnie rozległe powierzchnie wierzcholinowe, osiągające wysokość 300 - 440 m npm. Na obszarze gminy najwyższym punktem jest to kota 420 m npm, położona w paśmie Brzanki

Centralną część gminy zajmuje dolina potoku Jodłówka, wyerodowana w miękkich piaskowcach i łupkach krośnieńskich. Najniżej położone miejsca na terenie gminy (ok. 200 m npm) znajdują się u ujścia Jodłówki do Wisłoki.

Typowe formy geomorfologiczne występujące na obszarze gminy to:

Doliny rzeczne płaskodenne obejmują równinę zalewową Wisłoki, Jodłówki i Wolanki. Równiny zalewowe Jodłówki i Wolanki mają szerokość od kilkudziesięciu do 200 m. Występujące tu osady powodziowe - mady, świadczą, że obszary te były wielokrotnie zalewane. Płaskodenne dna dolin rzecznych są obszarami, na których występuje zagrożenie powodziowe.

Doliny rzeczne nieckowate występują, w profilu podłużnym, powyżej dolin płaskodennych. Szerokość den tych dolin na ogół nie przekracza 100 m. Płyną nimi stale bądź okresowo strumienie lub niewielkie ciek. Po gwałtownych, ulewnych deszczach może występować w tych dolinach zagrożenie powodziowe.

Stożki napływowe znajdują się u wylotów niektórych nieckowatych dolin. Powierzchnie stożków zajmują obszary do dwóch hektarów.

Ponad równinami zalewowymi Wisłoki oraz Jodłówki i Wolanki, w ich dolnym biegu, oddzielone często stromą krawędzią o wysokości kilkunastu metrów, występują tarasy nadzalewowe. Wznoszą się one na wysokość od 15 do 20 metrów nad poziom rzek.

Dominującym elementem rzeźby są długie stoki i zbocza dolin o nachyleniu 5 - 12% i powyżej 12%. Długie stoki i zbocza dolin o nachyleniu powyżej 12% występują wzdłuż dolin rzek i ich dopływów. Stoki o nachyleniu 5 - 12% związane są głównie z powierzchniami wierzchwinowymi garbów i grzbietów. Na stokach i zboczach dolin o nachyleniu powyżej 12% występuje zagrożenie powstawania osuwisk. Ponadto na niezalesionych stokach o nachyleniu ponad 12% może występować spełzywanie zboczy..

2.3.2. Zasoby naturalne

Cały obszar gminy Jodłowa znajduje się w obrębie płaszczowiny śląskiej, wchodzącej w skład zewnętrznych Karpat fliszowych

Najstarszymi utworami na terenie gminy są margliste *łupki wierzowskie* oraz występujące wśród nich cienkoławicowe *piaskowce (warstwy) grodziskie*. Piaskowce te są zwięzłe, niebieskoszare, drobnoziarniste, miejscami o spoiwie węglanowym. Na łupkach wierzowskich zalegają piaskowcowo-łupkowe *warstwy lgockie*. W dolnej części tego kompleksu występują gruboławicowe (do 1,5 m) bezwapniste piaskowce kwarcowe. Górną część budują cienkoławicowe (do 30 cm) piaskowce z przewarstwieniami łupków ilastych i margli. Kolejne ogniwo litostratygraficzne to *warstwy godulskie* wykształcone jest w postaci piaskowców i pstrych łupków. W spągu przeważają gruboławicowe piaskowce i zlepieńce, a w stropie piaskowce cienkoławicowe. Na warstwach godulskich osadziły się *warstwy istebniańskie* reprezentowane przez dwie serie piaskowców gruboławicowych przedzielonych czarnymi łupkami ilastymi. Piaskowce istebniańskie są kruche, wietrzejąc rozpadają się na piasek i drobny żwirek. Wyżej w profilu leżą *psre łupki* i *warstwy menilitowe*. Warstwy te to brunatno-czarne łupki bitumiczne z wkładkami rogowców w spągu. Sedymentację utworów fliszowych na terenie gminy Jodłowa kończą *warstwy krośnieńskie*. Są to w dolnej części gruboławicowe, słabozwięzłe piaskowce, z wkładkami łupków marglistych. Wyżej pojawiają się cienkoławicowe piaskowce z większym udziałem łupków.

W północno-wschodnim krańcu gminy odsłaniają się głównie *warstwy lgockie* i *górne warstwy istebniańskie* oraz *warstwy grodziskie* i *łupki wierzowskie*. Środkową część obszaru budują *warstwy krośnieńskie dolne*. Południowy fragment terenu gminy tworzą *warstwy godulskie* i *istebniańskie*.

Środkową część obszaru gminy, w znacznym stopniu, pokrywają lessy. Są one niewarstwowanym osadem pylastym, barwy żółtawej, przeważnie wapnistym, pochodzącym z okresu zlodowacenia północnopolskiego. Ich górna partia może być odwapniona. Często zawierają wkładki rumoszu piaskowcowego i glin piaszczystych pochodzących z wietrzenia skał fliszowych. Miąższość może osiągać kilka, a wyjątkowo nawet kilkanaście metrów.

Piaski, żwiry i mułki rzeczne tarasów nadzalewowych występują wzdłuż dolin Wisłoki, Jodłówki i Wolanki, budując taras o wysokości 15-20 m nad poziomem rzek.

Gliny z rumoszami - deluwia stokowe występują na zboczach dolin, w rejonie Jodłowej Dolnej i Dęborzyna. Są wykształcone w formie ostrokrawędzistego rumoszu piaskowcowego, występującego w glinach piaszczystych i pylastych.

Osady osuwiskowe - koluwia występują głównie w rejonie Dęborzyna. Do wydzielenia tego należą osady powstałe w wyniku grawitacyjnego przemieszczenia skał fliszowych oraz utworów pokrywowych. Szczególnie podatnymi na proces osuwania są obszary stromych zboczy, zbudowanych ze skał ilastych (łupki wierzowskie). Miąższość osadów osuwiskowych jest bardzo różna, od kilku do kilkunastu i kilkudziesięciu metrów, w zależności od typu i wielkości osuwiska.

Piaski, pospółki, żwiry i mułki (mady) rzeczne den dolinnych największe powierzchnie zajmują w dolinie Wisłoki, Jodłówki i Wolanki, gdzie na piaskach i żwirach leżą mułki (mady pylaste). Mady osadzone są w czasie każdej powodzi, gdy rzeka występuje ze swojego koryta.

2.3.3. Klimat

Pod względem klimatycznym rejon ten należy do obszaru Pogórza Ciężkowickiego i jest to typ klimatu umiarkowanie ciepłego. Cechuje się średnią roczną temperaturą między 6 a 8° C, rosnącą proporcjonalnie do wzrostu wysokości nad poziom morza, sumą opadów atmosferycznych (700 - 850 mm. rocznie), średnim rocznym zachmurzeniem na poziomie 65 do 68 % oraz wiatrami wiejącymi głównie z południa i południowego - zachodu, a w lecie także z północy i północnego - zachodu. Roczne sumy nasłonecznienia w tej partii Pogórza wynoszą ok. 1600 godzin. Maksimum przypada w lecie - ok. 560 godzin. Warunki klimatyczne na terenie miejscowości są dość korzystne dla gospodarczych działań człowieka. Świadczą o tym długi okres wegetacyjny z dostateczną ilością opadów oraz ciepłe lata.

2.3.4. Flora i fauna

Gmina Jodłowa leży na Pogórzu Ciężkowickim. Na południe od wsi znajdują się wzniesienia należące do Pasma Brzanki, częściowo objęte ochroną jako park krajobrazowy. Pozostała część

Jodłowej (podobnie jak całej gminy) znajduje się na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Pogórza Ciężkowickiego. Z roślin chronionych występują na tym terenie bluszcz zwyczajny i wawrzynek, wilczyko, storczyk szerokolistny, widłaki, marzanka wonna. Chronione ptaki to puszczyk zwyczajny, nietoperz – podkowiec mały, dzięcioł biało-grzbiety i grubodzioby. Często można spotkać zające, kuny i drapieżne łasice. Niekiedy podchodzą też łanie i sarny.

Natomiast jednym z okazałych pomników przyrody usytuowanych w miejscowości Dęborzyn a tym samym w Gminie Jodłowa jest dąb szypułkowy. Jest to okazały rozłożysty dąb liczący kilkaset lat, wpisany do rejestrów pomników przyrody. Rośnie po prawej stronie drogi powiatowej z Jodłowej do Pilzna.

2.4. Demografia

Ludność Gminy Jodłowa według danych Urzędu Gminy w dniu 30.06.2013r. szacowana była na 5476 osób, w tym 51% stanowią mężczyźni, a 49 % kobiety.

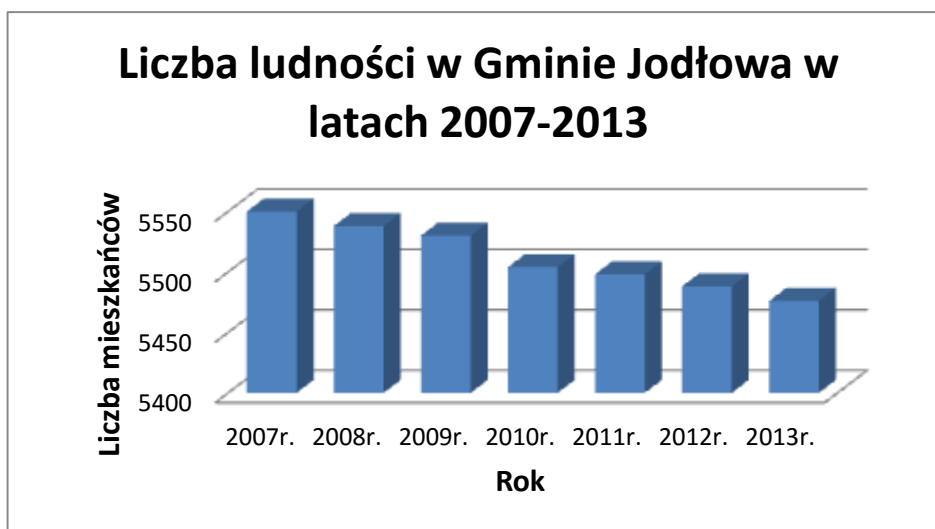
Wielkość gęstości zaludnienia, wynosząca 91 osób/km² świadczy o tym, że Gmina Jodłowa posiada mniejsze zaludnienie w stosunku do przeciętnego zaludnienia w kraju (122 osoby/km²).

Analizując liczbę mieszkańców w Gminie w latach 2007 – 2013 można zaobserwować tendencję spadkową liczby ludności. Różnica między rokiem 2007 a 2013 wyniosła 74 osoby. W Gminie występuje przewaga mężczyzn. Wskaźnik feminizacji mierzony liczbą kobiet na 100 mężczyzn wynosi w Gminie Jodłowa 96,6

Liczba ludności w Gminie Jodłowa w latach 2007 -2013 :

Rok	Ogółem	Płeć	
		Mężczyźni	Kobiety
2007r.	5550	2833	2717
2008r.	5538	2828	2710
2009r.	5530	2820	2710
2010r.	5504	2813	2691
2011r.	5498	2794	2704
2012r.	5488	2788	2700
2013r.	5476	2778	2698

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa stan na 31 XII 2013r.

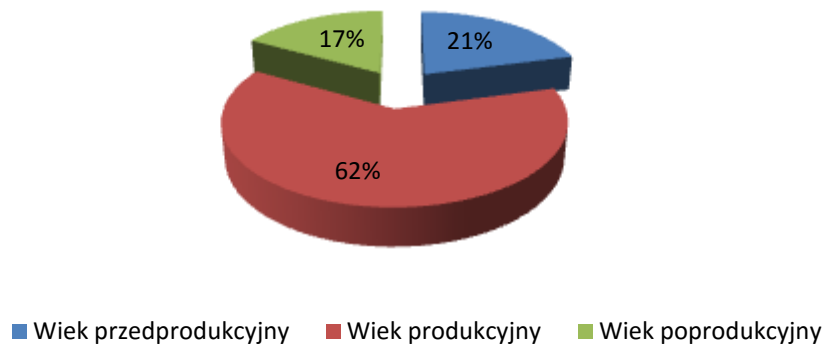
Wysoki udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (20,86%) i produkcyjnym (62,24%) w populacji ogółem świadczy o dużym potencjale rozwojowym Gminy. Z drugiej jednak strony oznacza wzrost zasobów pracy, co przy braku rozwoju Gminy rzutować może na wysoki poziom bezrobocia. Ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi 16,88% ogółu populacji mieszkańców. Wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi w Gminie Jodłowa 60,7.

Struktura ludności Gminy Jodłowa według ekonomicznych grup wieku, na dzień 31.12.2011r..

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba ludności		
		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
1	Wiek przedprodukcyjny	1138	598	540
2	Wiek produkcyjny	3394	1863	1531
3	Wiek poprodukcyjny	921	313	608
Gmina Razem		5453	2774	2679

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w 2011r.

Struktura ludności Gminy Jodłowa wg ekonomicznych grup wieku, 2011 r.

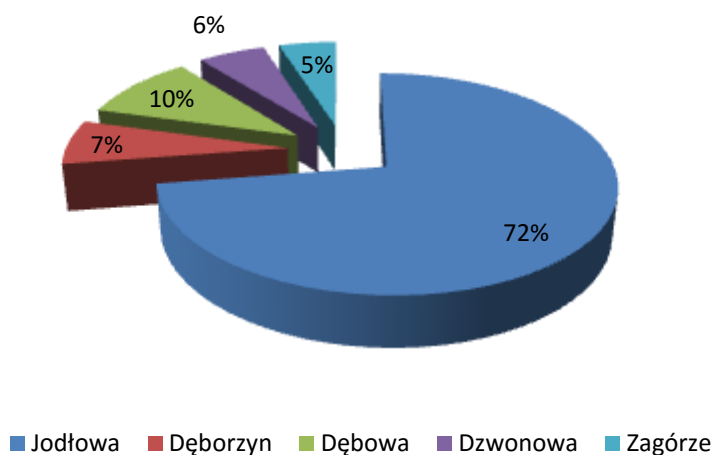

Podział administracyjny Gminy Jodłowa stan na 31.12.2013r.:

L.p.	Sołectwo	Liczba mieszkańców			Powierzchnia [ha]	Gęstość zaludnienia [os/km ²]
		Kobiet	Mężczyzn	Ogółem		
1	Jodłowa	2005	1988	3993	4082	99
2	Dęborzyn	198	175	373	416	89
3	Dębowa	309	240	549	814	67
4	Dzwonowa	174	144	318	374	85
5	Zagórze	158	112	270	306	88

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa, stan 30.12.2013r.

Ludność Gminy Jodłowa wg podziału administracyjnego, 2013r.

Czynnikami, które są bardzo istotne z punktu widzenia demografii, kształtujące liczbę ludności są: przyrost naturalny i migracje. Ruch migracyjny ludności na terenie Gminy Jodłowa wykazał w 2011 roku tendencję ujemną. Więcej osób odpływa z Gminy do miast, a mniej przybywa. Wiązać się to może z brakiem wystarczającej ilości miejsc pracy, mieszkań, czy przenoszeniem się młodych osób do miasta w poszukiwaniu wyższego standardu życia.

Saldo migracji na terenie Gminy Jodłowa i Powiatu Dębickiego, w roku 2011

Rok	Napływ	Odpływ	Saldo migracji ogółem	Saldo migracji na 1000 ludności
Gmina Jodłowa	32	57	-25	- 4,6
Powiat Dębicki	1132	1296	164	-1,4

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Gmina Jodłowa charakteryzuje się dodatnim przyrostem naturalnym ludności. Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności w Gminie Jodłowa w 2011r. wyniósł 2,00 i był niższy niż przyrost naturalny dla Powiatu Dębickiego, który wyniósł 3,1.

Dla Gminy Jodłowa wskaźnik przyrostu naturalnego przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny	Przyrost naturalny na 1000 ludności
			Ogółem	W tym niemowląt		
Powiat Dębicki	816	1482	1063	6	419	3,1
Gmina Jodłowa	48	80	69	0	11	2,00

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Ruch naturalny ludności w 2011r.

2.5. Infrastruktura techniczna

2.5.1. Transport

Drogi i szlaki komunikacyjne

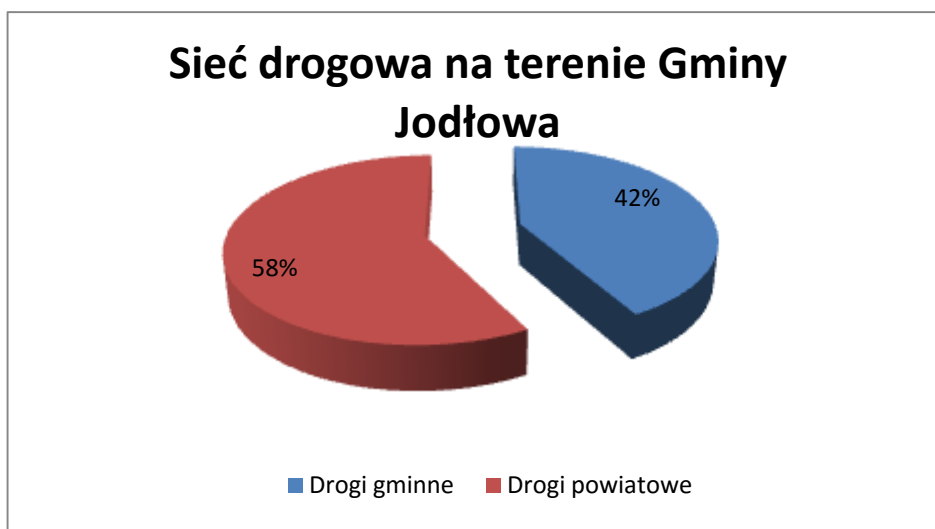
Sieć drogową na terenie Gminy Jodłowa tworzą drogi powiatowe, gminne oraz dojazdowe. Zarządcami dróg, do właściwości których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy administracji rządowej i samorządowej:

- dróg powiatowych – Zarząd Powiatu,
- dróg gminnych – Wójt Gminy.

Sieć drogową w Gminie Jodłowa:

Wyszczególnienie	Długość [km]
Drogi gminne	22,79
Drogi powiatowe	31,45
Razem	54,24

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa.

Drogi krajowe i wojewódzkie

Przez teren Gminy Jodłowa nie przebiegają drogi krajowe i wojewódzkie.

Drogi powiatowe

Do dróg powiatowych zalicza się drogi inne niż krajowe i wojewódzkie, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Łączna długość dróg powiatowych na terenie Gminy wynosi: **31,45 km** (w tym wszystkie posiadają nawierzchnię ulepszoną).

Drogi powiatowe na terenie Gminy Jodłowa:

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość [km]
1	1308R	Zagórze – Zwiernik	1,75
2	1310R	Bielowy - Jodłowa	7,3
3	1312R	Zawadka Brzostecka - Jodłowa	1,4
4	1315R	Jodłowa – gr. powiatu Czerмна	3,1

5	1314R	Czermna gr.powiatu - Dębowa	2,2
6.	1313R	Jasło gr.powiatu – Jodłowa gr. województwa- Ryglice	11,9
7	1311R	Zalasowa – gr.województwa - Dęborzyn	3,8
Razem			31,45

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa, stan na 31.12.2013r.

Drogi gminne

Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym nie zaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych. Na terenie Gminy Jodłowej drogi gminne to drogi o nawierzchni ulepszonej (asfaltowej)

Obecnie Gmina Jodłowa posiada około **22,79 km** dróg gminnych.

Drogi zaliczone do kategorii dróg gminnych na terenie Gminy Jodłowa

Numer drogi	Nazwa drogi	Długość [m]		
		W tym dróg o nawierzchni:		
		Ogółem w [m]	Ulepszonej (asfalt) w [m]	Żuźlowej
10 6501 R	Zajedle	1514	1514	-
10 6502 R	Pasterniki	1050	1050	-
10 6503 R	Przez wieś	197,4	1974	-
10 6504 R	Pańskie Pola	2786,5	2786,5	-

10 6505 R	Podkościele	1966,5	1966,5	-
10 6506 R	Janiga Wal	456	456	-
10 6507 R	Gilowa	1549	1549	-
10 6508 R	Mrozowa Górka	2060	2060	-
10 6509 R	Szewczyk	1897	1897	-
10 6510 R	Wysypisko	2479	2479	-
10 6511 R	Na Wyrąb	1262,5	1262,5	-
10 6512 R	Wal	2100	2100	-
10 6513 R	Cius	1700	1700	-

Źródło : Urząd Gminy Jodłowa stan na 31.12.2013

Aktualny układ komunikacyjny Gminy Jodłowa jest stosunkowo dobrze rozwinięty. Zastrzeżenia natomiast może budzić niedostosowanie sieci dróg (na wielu odcinkach) do standardów technicznych i wymogów ruchu (wąskie drogi, zbyt małe promienie łuków, nienormatywne spadki, zły stan techniczny nawierzchni itp.). Na terenie Gminy brak organizacji ruchu pieszego i rowerowego (brak ścieżek rowerowych, chodników).

Transport publiczny

Komunikacja publiczna realizowana jest przez transport zbiorowy – autobusy PKS oraz prywatnym przewoźników.

Transport kolejowy

Na terenie Gminy brak sieci kolejowej.

2.5.2. Gospodarka wodna

Wody powierzchniowe i podziemne

Największą rzeką gminy Jodłowa jest Wisłoka, stanowiąca na krótkim (1,6 km) odcinku północno-wschodnią granicę gminy. Wisłoka jest rzeką o śnieżno-deszczowym typie wezbrań. Na terenie gminy do Wisłoki wpada, po połączeniu z potokiem Wolanka, potok Jodłówka. Potok ten ma długość 16,30 km i jest nieuregulowany. Charakteryzują go wysoce zmienne przepływy i w okresie długotrwałych, względnie nawałnicowych opadów regularnie wylewa. W południowo-zachodniej części gminy wody powierzchniowe spływają na południe, do potoków Swoszowianka i Olszanka. Cały obszar gminy Jodłowa znajduje się w pośredniej zewnętrznej strefie ochrony sanitarnej, utworzonej dla ujęcia wód powierzchniowych w Dębicy.

Na przeważającej części obszaru gminy Jodłowa wody podziemne występują w osadach fliszowych. Wody te są aktualnie ujmowane studniami wierconymi w Jodłowej.

Poziom fliszowy związany jest ze spękanymi, gruboławicowymi piaskowcami. Wydajności studni odwierconych na tym poziomie są niewielkie, około 1 m³/h. Głębokość do zwierciadła wody wynosi od 5 do 20 m, a samo zwierciadło charakteryzuje się dużą amplitudą wahań. Wody w skałach fliszowych wykazują niski stopień mineralizacji, zróżnicowaną twardość od 150 do 600 mgCaCO₃/l i odczyn pH od 5 do 8.

Sieć wodociągowa

Na terenie Gminy Jodłowa brak sieci wodociągowej. Mieszkańcy korzystają głównie ze studni przydomowych.

Pod tym względem gmina należy do wyjątków na terenie powiatu dębickiego, ale także na obszarze województwa podkarpackiego, będąc obok gminy Krzywca jedyną gminą nieposiadającą wodociągu.

Na terenie gminy znajdują się sześć studni głębinowych, zlokalizowanych w miejscowościach: Jodłowa – pięć studni, w Dęborzynie – jedna studnia, przy szkole podstawowej.

Gospodarstwa domowe częściowo obsługiwane są poprzez wodociągi lokalne, grawitacyjne oparte na źródłach o małej i nieudokumentowanej wydajności prowadzące wodę bez uzdatniania i nie objętą nadzorem sanitarnym. Budowa sieci wodociągowej to jedno z priorytetowych zadań gminy.

2.5.3. Gospodarka ściekowa

Głównymi źródłami zanieczyszczenia wód powierzchniowych są ścieki komunalne i w mniejszym stopniu przemysłowe. Znaczący wpływ mają również spływy powierzchniowe, szczególnie z terenów stanowiących grunty orne.

Na terenie Gminy Jodłowa zbiorcza sieć kanalizacji sanitarnej wynosi 2,4 km i korzysta z niej 328 osób.

Ścieki z pozostałych gospodarstw i obiektów usługowych gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych. Znaczna część zbiorników jest nieszczelna. Część ścieków sanitarnych z gospodarstw indywidualnych wywożona jest na pola i użytki zielone.

Sieć kanalizacji sanitarnej

Długość zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Jodłowa wynosi 2,4 km. Do zbiorczego systemu oczyszczania ścieków podłączone są 82 budynki. Sieć kanalizacji sanitarnej obsługuje 328 osób z terenu Gminy, co stanowi około 6 % ogółu mieszkańców.

Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Jodłowa:

Rok	Długość sieci kan. [km]	Budynki mieszkalne i zbiorowego zamieszkania podłączone do sieci kanalizacyjnej [szt.]	Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacji sanitarnej	Ścieki odprowadzone w dm ³
2010r.	2,4	74	296	11,1
2011r.	2,4	79	316	11,6
2012r.	2,4	79	316	11,6
2013r.	2,4	82	328	10,2

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa

2.5.4. Gospodarka odpadami

W wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759) usługi w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych pochodzących z terenów nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Jodłowa świadczą: Dębickie Zakłady Komunalne „Dezako”

spółka z o.o. ul. Rzeszowska 14, 39 -200 Dębica. Miejscem zagospodarowania przez podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Jodłowa zmieszanych odpadów komunalnych jest Zakład Usług Komunalnych w Ostrowie, Ostrów 225 – Instalacja zagospodarowania odpadów w Kozodrzy. Natomiast miejscem zagospodarowania przez podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Jodłowa odpadów zielonych przeznaczonych do składowania jest Przedsiębiorstwo Gospodarowania odpadami spółka z o.o. Paszczyzna 62B, Brzeźnica. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny zbierany jest w Punkcie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Jodłowej zlokalizowanym przy Sortowni Odpadów komunalnych w Jodłowej.

Odzysk surowców wtórnych w latach 2011- 2013:

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Makulatura	35,7	46,7	46,5
Tworzywa sztuczne	48,5	65,3	87,5
Złom	0	0	0
Metale kolorowe	0	0	0

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa

2.5.5. Sieć energetyczna

Gmina jest stosunkowo dobrze zaopatrzona w energię elektryczną. Infrastruktura elektroenergetyczna w gminie obejmuje:

- sieć wysokiego napięcia rzędu 110 kV
- sieć średniego napięcia 15 kV
- sieć niskiego napięcia

Przez teren gminy przebiega linia wysokiego napięcia 110 kV Dębica – Niegłowice oraz linie 15 kV i sieć linii niskiego napięcia. Głównym punktem energetycznym w gminie jest stacja transformatorowa 110/15 kV znajdująca się we wsi Dzwonowa, w pobliżu granicy z Zagórzem. Stanowi ona Główny Punkt Zasilania (GPZ) gminy w energię przy wykorzystaniu sieci średnich napięć rzędu 15 kV.

Istniejąca linia 15 kV uzupełniona dodatkowo liniami niskich napięć pokrywa zapotrzebowanie w energię elektryczną. Jedynym mankamentem stanu zaopatrzenia w energię jest zły stan przeważającej części sieci niskich napięć.

System sieci rozdzielczej średniego napięcia będzie sukcesywnie modernizowany i rozbudowany. Wzrośnie też stosownie do zapotrzebowania na energię elektryczną ilość stacji transformatorowych.

2.5.6. Zaopatrzenie w gaz

Gmina jest zgazyfikowana. Do sieci gazowej podłączona jest około 70 % gospodarstw i większość instytucji.

Zaopatrzenie gminy w gaz odbywa się z gazociągu wysokoprężnego o średnicy 300 mm Wygoda – Warzyce poprzez gazociąg wysokiego ciśnienia o średnicy $\varnothing$ 65 i ciśnieniu nominalnym 6.3 MPa prowadzący do stacji redukcyjno pomiarowej gazu pierwszego stopnia znajdującej się we wsi Dęborzyn (długość gazociągu wynosi 1311 m). Rozprowadzenie gazu ze stacji redukcyjno pomiarowej realizowane jest poprzez sieć gazociągów średniego ciśnienia Dn 80 i Dn 65 oraz sieciami niskich ciśnień. Zgazyfikowane są wszystkie wsie gminy z wyjątkiem przysiółka Jodłowa Wisowa.

2.5.7. Zaopatrzenie w ciepło

Gmina Jodłowa nie posiada sieci ciepłowniczej. Wszystkie budynki zarówno użyteczności publicznej jak i mieszkalne zasilane są ze źródeł indywidualnych. Są nimi piece lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania. Najczęściej stosowanym paliwem jest węgiel, drewno, gaz.

Na terenie gminy brak jest obiektów wykorzystujących odnawialne źródła energii. Część mieszkańców używa drewna, nie posiadają oni jednak specjalnych pieców przystosowanych do spalania biomasy.

Obiekty publiczne na terenie gminy posiadają kotłownie gazowe.

2.5.8. Telekomunikacja i łączność

Na terenie gminy Jodłowa operatorem stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej jest: multimedia i Orange z TP. W gminie brak centrali telefonicznych. Teren Gminy w przeważającej części znajduje się w zasięgu wszystkich działających na rynku operatorów telefonii komórkowej.

Na terenie Gminy około 60% gospodarstw posiada dostęp do Internetu. Neostradę posiada około 30 gospodarstw, pozostali dostęp mają drogą radiową i modemową. Na terenie gminy Jodłowa działa 1 placówka pocztowa w Jodłowej

2.6. Gospodarka

Sytuacja społeczno-gospodarcza na terenie Gminy Jodłowa podlega ustawicznym przemianom, z głównym ukierunkowaniem na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw prywatnych w branży usług i małej produkcji nieprzemysłowej.

Działalność gospodarcza na terenie gminy odbywa się na dzień 31.12.2012r. w ramach 196 podmiotów gospodarczych, 19 z nich działa w ramach sektora publicznego a 177 w ramach sektora prywatnego. W sektorze prywatnym dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 146 podmiotów. Ponadto działają dwie spółdzielnie, 5 spółek cywilnych, 16 fundacji i stowarzyszeń. Na terenie gminy nie działają żadne przedsiębiorstwa państwowe, ani też zagraniczne.

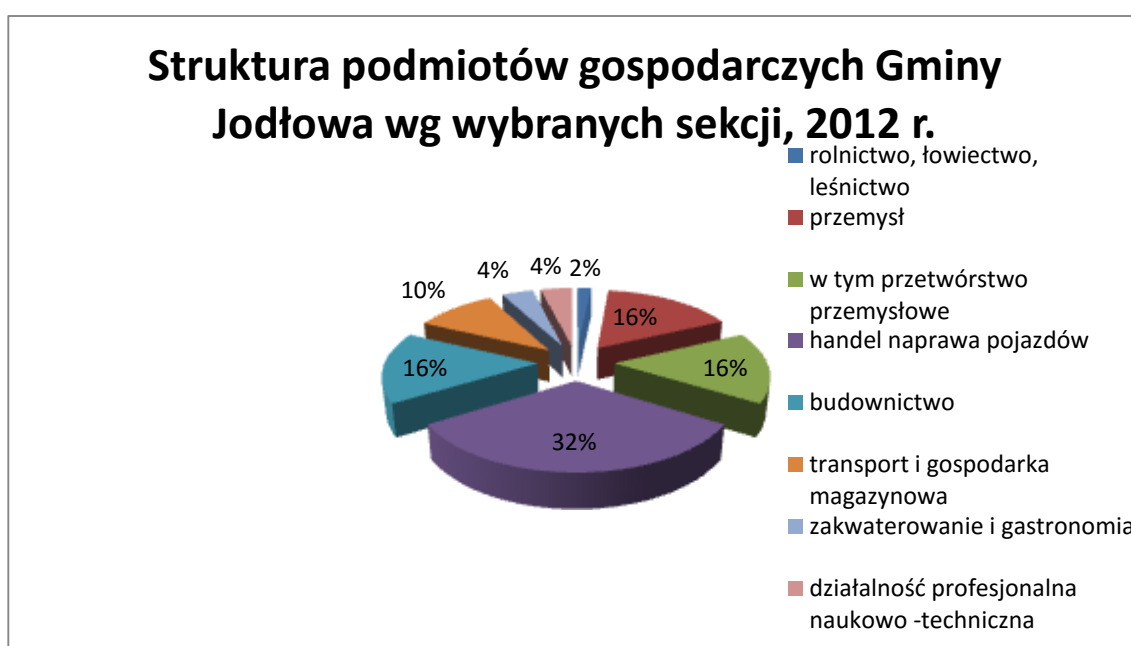
Wskaźnik przedsiębiorczości wyrażony jako liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, wynosi zaledwie 35,5. Jest prawie dwukrotnie niższy od średniego w województwie (65,9). Mała liczba firm jest podyktowana peryferyjnym położeniem i małą chłonnością rynku wewnętrznego.

Struktura podmiotów gospodarczych Gminy Jodłowa wg wybranych sekcji, 2012r.:

Wyszczególnienie	Gmina Jodłowa	Powiat Dębicki
rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	3	144
przemysł	29	1012
w tym przetwórstwo przemysłowe	28	930
handel naprawa pojazdów	58	2361
budownictwo	28	1033
transport i gospodarka magazynowa	18	834
zakwaterowanie i gastronomia	7	203
działalność profesjonalna naukowo -techniczna	7	679
informacja i komunikacja	0	157
obsługa rynku nieruchomości	0	216

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON według wybranych sekcji w 2012r. (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie), stan na 31 XII.

Podmioty gospodarcze w Gminie Jodłowa, to głównie niewielkie zakłady usługowe i handlowe w większości jedno lub kilkuosobowe. W Gminie Jodłowa największy jest udział podmiotów zajmujących się handlem i naprawami (29,6 % ogółu wszystkich podmiotów działających na terenie Gminy). Dla Powiatu Dębickiego liczba tego typu podmiotów wynosi 27,3 % ogółu firm. Sektor ten prezentuje największą dynamikę rozwojową. Na terenie Gminy Jodłowa stosunkowo wysoki jest także udział podmiotów z branży budowlanej – 14,3 % oraz z branży przemysł – 14,8 %. Najmniejszy odsetek stanowią firmy zajmujące się zakwaterowaniem i gastronomią oraz działalnością naukowo – techniczną – 3,6%.

2.7. Rolnictwo

Ważną dziedziną gospodarki Gminy jest rolnictwo. Całość użytków rolnych gminy znajduje się we władaniu gospodarstw indywidualnych. Również wszystkie lasy na terenie gminy należą do osób prywatnych.

Gmina Jodłowa, podobnie jak cała Polska południowo-wschodnia charakteryzuje się rozdrobnieniem agrarnym. Należy podkreślić, że dane statystyczne dotyczące gospodarstw indywidualnych świadczą o pewnej specyfice gminy Jodłowa, o większym znaczeniu jej funkcji rolniczych.

Gospodarstwa rolne w gminie Jodłowa

Wielkość gospodarstwa	Ilość gospodarstw
gospodarstwa do 1 ha włącznie	599
gospodarstwa od 1 do 2 ha	564
gospodarstwa od 2 do 5 ha	560
gospodarstwa od 5 do 7 ha	123
gospodarstwa od 7 do 10 ha	45
gospodarstwa od 10 – do 15 ha	7
gospodarstwa od 15 – 20 ha	1
gospodarstwa od 20 do 50 ha	0
powyżej 50 ha	0

Źródło : Urząd Gminy Jodłowa, stan na 31.12.2013r.

W gminie najwięcej jest gospodarstw do 1 ha – 31,5 %, trochę mniej jest gospodarstw od 1- 2 ha – 29,6% oraz gospodarstw od 2 do 5 ha - 29,4 %. Najmniejszy procent stanowią gospodarstwa od 15 do 20 ha 0,05%.

W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne - 77%. Dalszą pozycję zajmują lasy – 18,3%, resztę, tj. 4,7% zajmują pozostałe grunty. Struktura ta różni się od przeciętnej w powiecie i województwie. Gmina dysponuje dwa razy większą powierzchnią lasów i mniejszą powierzchnią użytków rolnych. Jedną z najbardziej charakterystycznych cech, która występuje w strukturze użytkowania ziemi jest nadzwyczaj niski udział ugorów i odłogów (niecałe 10%), podczas, gdy średnia w województwie jest ponad dwa razy większa. Świadczy to, że grunty rolnicze są w dalszym ciągu intensywnie wykorzystywane, a rolnictwo jest ważną dziedziną działalności na obszarze gminy.

Gmina Jodłowa, wyróżnia się najwyższym udziałem zbóż (z wyraźną dominacją pszenicy i sporym udziałem owsa) zbliżającym się do 72% ogólnej powierzchni upraw. Powierzchnia upraw ziemniaka jest na poziomie (16%) nieco niższym od średniej w województwie. Plony zbóż są zróżnicowane gatunkowo, ale średnio kształtują się na poziomie 30 q z ha

Struktura zasiewów w gminie Jodłowa jest uzależniona od jakości gleb. Cechą charakterystyczną gminy Jodłowa jest małe zróżnicowanie gleb według klas bonitacyjnych. Grunty orne zaliczone do klas IIIa i b stanowią 49%, a grunty orne klasy IVa i b - 43,9%.

Obsada zwierząt gospodarskich wyrażona w sztukach przeliczeniowych na 100 ha wynosi 70, co znaczy, że gmina Jodłowa wyróżnia się relatywnie dużą koncentracją zwierząt w przeliczeniu na jedno gospodarstwo. Bydło i drób hodowane jest w przeszło 2/3 gospodarstw. Trzoda chlewna w blisko połowie. Konia posiada co piąte gospodarstwo. Produkcja zwierzęca w gminie Jodłowa w decydującym stopniu opiera się na paszach gospodarskich.

Podobnie jak w gminach sąsiednich i całym regionie, mała skala produkcji zwierzęcej i niska jej opłacalność decydują o bardzo słabym wyposażeniu gospodarstw w gminie Jodłowa w urządzenia do produkcji zwierzęcej, zwłaszcza w urządzenia związane z produkcją mleka.

Gmina Jodłowa posiada znaczny kapitał w postaci budynków i budowli. Przeważają jednak budynki małe, z reguły nieprzystosowane do prowadzenia produkcji zwierzęcej na większą skalę i w sposób nowoczesny.

2.8. Sfera społeczna

2.8.1. Służba zdrowia

Ochrona zdrowia mieszkańców Gminy prowadzona jest w oparciu o placówki zdrowia mieszczące się w Gminie Jodłowa. Zgłaszający się pacjenci mogą skorzystać z podstawowej opieki zdrowotnej.

- Liczba ośrodków zdrowia w Gminie – 1
- Liczba aptek w Gminie – 2
- Liczba specjalistycznych gabinetów lekarskich - 5
- Liczba lekarzy ogólnych (internistów) – 2
- Liczba pediatrów – 2
- Liczba neurologów - 1
- Liczba stomatologów – 2
- Liczba pielęgniarek – 3
- Liczba pacjentów przypadających na jednego lekarza – 2800

Na terenie Gminy działa także gabinet rehabilitacji w którym pracują dwie osoby.

2.8.2. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką budżetową gminy Jodłowa i wykonuje zadania z zakresu pomocy społecznej określone przepisami ustawy o *pomocy społecznej* z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.), ustawy o *świadczeniach rodzinnych* z dnia 28 listopada 2003r. (Dz. U. Nr 228 poz. 2255 z późn. zm.), ustawy o *postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej* z dnia 22 kwietnia 2005r. (Dz. U. Nr 86 poz. 732 z późn. zm.). Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jodłowej został utworzony i działa na podstawie **Decyzji NR 1/1990 Wójta Gminy Jodłowa z dnia 1.07.1990 w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Jodłowej**.

Główny cel działania Ośrodka to umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia, oraz zapobieganie powstawaniu tego typu sytuacji, a także umacnianie rodziny. Katalog zadaniowy tworzą odpowiednie kategorie wyznaczające zakres działania instytucji:

1. Wykonywanie zadań własnych gminy, zadań zleconych gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.
2. Aktywizowanie środowisk lokalnych w celu niesienia pomocy osobom i rodzinom potrzebującym tej pomocy.
3. Prowadzenie badań i wykonywanie analiz służących ocenie wielkości potrzeb, stosowanie właściwych sposobów dzielenia świadczeń z zakresu pomocy społecznej oraz formułowanie oceny stopnia zaspokojenia potrzeb.
4. Współpraca z organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami i fundacjami, urzędami, instytucjami, pracodawcami, Kościołem katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, osobami fizycznymi działającymi w zakresie pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jodłowej realizuje zadania w oparciu o Ustawę o *pomocy społecznej* oraz przepisy wykonawcze do ustawy, a także wytyczne Rady Gminy. Środki na realizację i obsługę w/w zadań zapewnia budżet państwa. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez Ośrodek należy także prowadzenie postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, wobec dłużników alimentacyjnych i wydawanie decyzji kończących postępowania na podstawie upoważnienia Wójta.

W Ośrodku zatrudnionych jest 16 pracowników w tym:

- 1 Kierownik GOPS
- 1 zastępca Kierownika
- 3 Starszych pracowników socjalnych
- 1 Administrator projektu
- 1 Starszy referent
- 1 pomoc administracyjna
- 7 opiekunek GOPS
- 1 Główna Księgowa

W ramach zadań zleconych Gminom udzielono świadczenia na kwotę:

Rok	Ilość osób	Kwoty pomocy [PLN]
2011	518	2 922 889
2012	507	2 219 830
2013 styczeń - wrzesień	463	1 610 430

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Jodłowa

Formy pomocy społecznej udzielanej przez GOPS:

Wyszczególnienie	2011r.		2012r.		2013 r. do 30.06	
	Liczba udzielonych świadczeń	Kwota	Liczba udzielonych świadczeń	Kwota	Liczba udzielonych świadczeń	Kwota
Zasiłki stałe	153	58376	183	70763	135	64234
Zasiłek okresowy	202	74194	155	71231	78	48120

Zasiłek celowy i pomoc w naturze	137	109440	156	169070	101	45774
Dożywianie dzieci w szkołach	58535	134 748	47587	180267	35530	158704

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jodłowej

Przyczyny udzielania wsparcia przez pomoc społeczną (zgodnie z art.7 Ustawy z dnia 12.03.2004 r. *O pomocy społecznej*):

Przyczyna udzielania pomocy	2011r.		2012r.		2013r. do 30.09.	
	Ilość osób	Liczba rodzin	Ilość osób	Liczba rodzin	Ilość osób	Liczba rodzin
ubóstwo	752	173	702	167	603	145
sieroctwo	-	-	-	-	-	-
bezdomność	1	1	1	1	1	1
bezrobocie	382	95	337	87	285	75
niepełnosprawność	247	65	296	82	277	77
długotrwała lub ciężka choroba	183	62	217	69	164	53
przemoc w rodzinie	-	-	38	7	26	4
ochrona macierzyństwa	-	-	3	1	2	1
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:	614	139	672	161	609	147
rodziny wielodzietne	484	82	594	99	539	83
rodziny niepełne	58	22	60	18	47	15
kłęska żywiołowa	-	-	-	-	-	-
alkoholizm	42	12	39	15	29	12

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jodłowej

Do najczęstszych przyczyn zwracania się po pomoc społeczną w roku 2013, było ubóstwo (23,65 % ogółu rodzin zwracających się po pomoc). Na terenie Gminy mieszka wiele osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych wymagających opieki lub rehabilitacji. Jest to problem społeczny, niestety trudny do samodzielnego rozwiązania. Pomoc z tytułu niepełnosprawności stanowiła w 2013r. 12,56% ogółu pomocy udzielonej przez GOPS. Znikoma część osób niepełnosprawnych korzysta z zasiłku dla bezrobotnych, większość z nich pozostaje głównie pod opieką i wsparciem rodzin. W wyniku ubożenia niektórych grup społecznych nasilają się takie problemy jak: konflikty w rodzinie, przemoc, rozpad małżeństw, alkoholizm. Bezradność w sprawach wychowawczo-opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego była jedną z częstszych przyczyn zwracania się o pomoc 23,98%.

Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym to jedno z ważniejszych zadań realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jodłowej.

2.8.3. Oświata

Gmina Jodłowa posiada 5 szkół podstawowych z których 3 zlokalizowane są w Jodłowej, jedna w Dęborzynie i jedna w Dębowej oraz gimnazjum zlokalizowane w Jodłowej. Poniżej przedstawiono bazę szkół na terenie gminy.

Szkoły posiadają niepełnowymiarowe sale gimnastyczne, ewentualnie istnieją zastępcze sale gimnastyczne (w szkole podstawowej nr 3 w Jodłowej oraz w Dęborzynie). Jedyną pełnowymiarową sale gimnastyczną posiada Zespół Szkół nr 1 w Jodłowej.

Placówki oświatowe na terenie Gminy Jodłowa :

Szkoła/ Przedszkole	Liczba sal dydaktycznych	Powierzchnia dydaktyczna [m ²]	Liczba uczniów	Powierzchnia dydaktyczna na 1 ucznia	Liczba nauczycieli	Liczba uczniów na 1 nauczyciela
SP Nr 3 w Jodłowej	5(4+1 sala komputerowa)	195	38	5,13	8 (w tym 5 pełnozatrudni onych i 1 na 0,5 etatu= 5,5	38:5,5 = 6,9
Oddział Przedszkolny w SP3 w Jodłowej	1 sala	15	9	1,66	2 po 0,5 etatu	9:1=9
SP Dębowa	7	334	40	8,35	5,8	6,86
Klasa „0”	1	31	17	1,82	1	17

SP NR 1 Jodłowa	8	449	179	2,6	16	11
Gimnazjum Jodłowa	8	275	181	1,5	17	10,6
SP. Dęborzyn	6	205	38	5,40	9	4
SP Nr 2 Jodłowa	8	384	98	3,91	11	9,8

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa

Wskaźnik wielkości powierzchni dydaktycznej przypadającej na 1 ucznia decyduje o komforcie nauki. Najwyższy wskaźnik powierzchni dydaktycznej przypadający na jednego ucznia posiada Szkoła Podstawowa w Dębowej (8,35 m²/1 ucznia) oraz Szkoła Podstawowa w Dęborzynie (5,39 m²/1 ucznia), najniższy w Gimnazjum w Jodłowej (1,51 m²/1 ucznia). Najwięcej nauczycieli zatrudnionych jest w gimnazjum 17. Kolejnym wskaźnikiem decydującym o komforcie nauki jest liczba uczniów przypadająca na 1 nauczyciela. Najkorzystniej wskaźnik ten przedstawia się w Szkole Podstawowej w Dęborzynie (4 uczniów przypadających na jednego nauczyciela), najbardziej niekorzystnie dla Gimnazjum (10,6 uczniów na jednego nauczyciela).

Wyszczególnienie	Rok szk. 2009/2010	Rok szk. 2010/2011	Rok szk. 2011/2012	Rok szk. 2012/2013
Szkoły Podstawowe – ogółem SPI				
Uczniowie	178	196	181	179
Liczba nauczycieli pełnoetatowy	16	14	13	14
Liczba oddziałów	8	9	9	8
Średnia liczba uczniów na jeden oddział	22	21	20	22
Liczba uczniów na 1 nauczyciela pełnozatrudnionego	11	14	14	13
Gimnazjum				
Uczniowie	205	187	183	191
Liczba nauczycieli pełnoetatowych	20	18	17	17
Liczba oddziałów	10	9	9	9
Średnia liczba uczniów na jeden oddział	20	21	20	21
Liczba uczniów na 1 nauczyciela pełnozatrudnionego	10	10	11	11
SP Nr 2				
Uczniowie	92	92	101	96

Liczba nauczycieli pełnoetatowych	10	10	10	10
Liczba oddziałów	6	6	6	6
Średnia liczba uczniów na jeden oddział	13,1	13,1	14,4	13,7
Liczba uczniów na 1 nauczyciela pełnozatrudnionego	9,2	9,2	10,1	9,6
SP NR 3				
Uczniowie	39	38	42	38
Liczba nauczycieli pełnoetatowych	5	5	5	6
Liczba oddziałów	6	6	6	6
Średnia liczba uczniów na jeden oddział	6,5	6,3	7	6,3
Liczba uczniów na 1 nauczyciela pełnozatrudnionego	7,8	7,6	8,4	6,3
SP w Dębowej				
Uczniowie	37	34	34	37
Liczba nauczycieli pełnoetatowych	6,9	6,9	5,8	5,8
Liczba oddziałów	6	6	6	6
Średnia liczba uczniów na jeden oddział	Klasy łączone: 9,25	8,5	8,5	9,25
	Brak łączenia: 6,2	5,7	5,7	6,2
Liczba uczniów na 1 nauczyciela pełnozatrudnionego	5,36	4,93	5,86	6,38
SP Dęborzyn				
Uczniowie	59	55	49	44
Liczba nauczycieli pełnoetatowych	8	7	3	3
Liczba oddziałów	6	6	5	5
Średnia liczba uczniów na jeden oddział	8	8	8	7
Liczba uczniów na 1 nauczyciela pełnozatrudnionego	7	8	16	14,6
Przedszkola Samorządowe (liczba)				
Miejsca				
Dzieci 6 - letnie				

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa

Prognozowana ilość uczniów na terenie Gminy Jodłowa

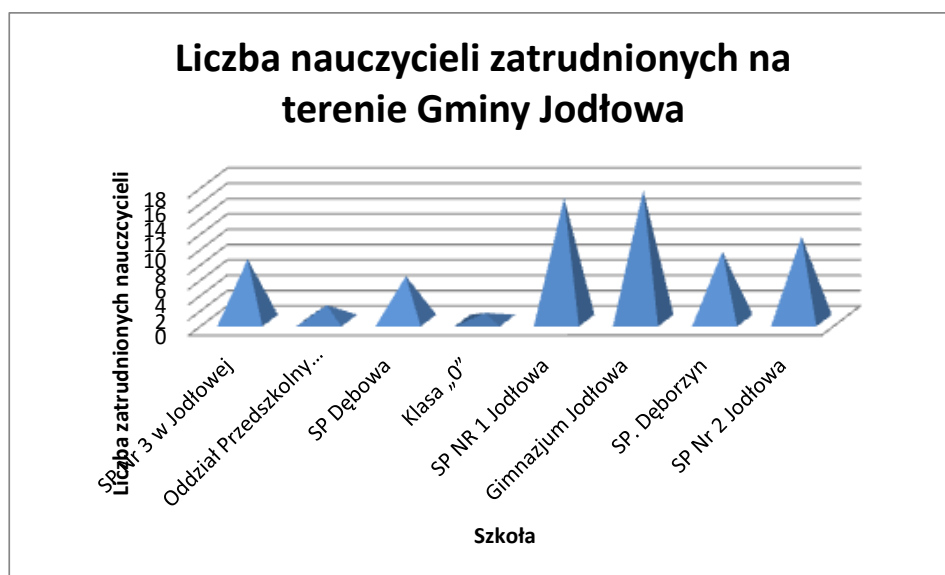
Rodzaj placówki	Rok szkolny							
	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Przedszkola (ilość miejsc)								
SP „0”	95	102	84	br	br	br	br	br
SP klasy 1–6	322	317	316	br	br	br	br	br
Gimnazja łącznie	191	181	183	br	br	br	br	br

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa

Baza placówek oświatowych w Gminie Jodłowa :

Szkoła	Sala gimnastyczna	Boisko szkolne	Klub sportowy	Szatnia	Pokój nauczycieli wychowania fizycznego	Sala komputerowa	Stołówka	Kółka zainteresowań
SP Nr 3 w Jodłowej	Zastępcza sala gimnastyczna o pow. 51 m2	tak, boisko trawiaste	UKS piłka nożna	Szafki zamykane na korytarzu	Wspólny pokój nauczycielski	x	tak	Tak -plastyczne -informatyczne - j. angielskiego - matematyczne
Zespół szkół Nr 1 w Jodłowej	x	tak, boisko Orlik	UKS tenis stołowy	x	x	x	x	Teatralne, Geograficzne Fizyczne
SP Nr 2 w Jodłowej	-	tak, boisko trawiaste	UKS	x	-	x	x	x
SP w Dębowej	-	boisko trawiaste	UKS piłka nożna	x	wspólny z pokojem nauczycielskim	x	x	taneczne
SP w Dęborzynie	Zastępcza sala gimnastyczna	x	UKS tenis stołowy	-	wspólny z pokojem nauczycielskim	x	jadalnia, zewnętrzny catering	informatyczne plastyczne polonistyczne matematyczne

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa

2.8.4. Sport, rekreacja

:

Na terenie gminy działa Ludowy Klub Sportowy „Jodłowa”. Prowadzi sekcje piłki nożnej. Seniorzy zrzeszeni w Klubie prowadzą rozgrywki w klasie B, grupa II Dębica. Trampkarze natomiast rozgrywają mecze w Klasie „O” w Grupie 2 Dębica. Dodatkowo młodzież może rozwijać swoje zainteresowania sportowe w sekcjach przyszkolnych tenisa stołowego w Zespole szkół nr 1 w Jodłowej, w szkole Podstawowej w Dęborzynie i w Dębowej oraz w sekcji piłki nożnej w szkole nr 3 w Jodłowej.

2.8.5. Kultura

Na terenie Gminy Jodłowa działa Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa w Jodłowej. W Centrum prowadzone są następujące zajęcia : plastyczne (korzystają z nich 83 osoby), zajęcia taneczne (z których korzysta 47 osób), Dyskusyjne Kluby Książki dla dzieci i młodzieży (uczestnicy to 47 osób), aerobik (25 osób), Kapela „Jodłowanie” (10 osób), Orkiestra Dęta (15 osób).

W czasie wakacji i ferii zimowych dodatkowo można wziąć udział w takich imprezach jak kulig, nauka jazdy na łyżwach, wyjście do kina, na basen oraz skorzystać można z nauki języka angielskiego. W tego typu zajęciach uczestniczyło około 430 osób. Prowadzone są także zajęcia dla młodzieży i osób dorosłych. Są to następujące warsztaty

- kulinarne (57 osób)
- malarskie (53 osoby)
- rzeźbiarskie (49 osób)
- hafciarskie (45 osób)

W Centrum Edukacji Ekologicznej odbywają zajęcia dotyczące ekologii. Uczestniczy w nich 40 osób.

Zajęcia na siłowni gromadzą około 10 – 15 stale uczestniczących w nich osób.

Drugim miejscem na terenie Gminy, gdzie można uczestniczyć w zajęciach jest Centrum Kulturalno Sportowe w Dębowej. Prowadzone są tu zajęcia muzyczne (uczestniczy około 10 -15 osób) oraz zajęcia plastyczne (uczestniczy to również 10- 15 osób)

Z zajęć korzystają dorośli, młodzież, ale głównie dzieci.

Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Jodłowej Górnej

Stowarzyszenie powstało 12.11.2007 roku. Obecnie stowarzyszenie liczy 24 osoby. Stowarzyszenie posiada cztero - osobowy zarząd.

Celem działalności Stowarzyszenia jest podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet oraz ich rodzin poprzez:

- Organizowanie spotkań i warsztatów celem wymiany doświadczeń
- Kultywowanie tradycji i kultury regionu
- Propagowanie wśród mieszkańców działań z zakresu ochrony środowiska
- Organizowanie zajęć sportowych i turystycznych
- Organizacja i udział w imprezach kulturalnych i dobroczynnych
- Integrowanie wszystkich mieszkańców środowiska
- Współpraca z innymi organizacjami

Działalność Stowarzyszenia opiera się głównie na pracy wolontariackiej. Stowarzyszenie od początku swojego istnienia prowadzi kronikę, gdzie opisywane są ważniejsze wydarzenia oraz zamieszczane są zdjęcia i artykuły z prasy

Stowarzyszenie „Nasz Dęborzyn”

Stowarzyszenie działa od 25 listopada 2011 roku i zostało wpisane do KRS w Sądzie rejonowym w Rzeszowie. Stowarzyszenie posiada cztero- osobowy Zarząd.

Główne cele stowarzyszenia to :

- Organizowanie i uczestnictwo spotkaniach, warsztatach, szkoleniach, imprezach kulturalnych i dobroczynnych na terenie lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym.
- Współpraca z organami samorządowymi, państwowymi, sektorem gospodarczym, środkami masowego przekazu oraz osobistościami życia publicznego
- Prowadzenie działalności informacyjnej, promocyjnej, badawczej i wydawniczej służącej realizacji celów statutowych
- Nawiązywanie kontaktów oraz organizacja spotkań z innymi organizacjami i stowarzyszeniami działającymi w kraju, organizowanie warsztatów w celu wymiaby doświadczeń i umiejętności
- Propagowanie i zwiększenie umiejętności w zakresie angażowania się mieszkańców danego obszaru w działania na rzecz lokalnej społeczności
- Prowadzenie kursów edukacyjnych, szkoleń, wykładów, imprez, obozów sportowych, turystycznych, rehabilitacyjnych i kulturalnych oraz innych działań dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
- Ochrona przyrody i krajobrazu
- Promocja zdrowia i zdrowego stylu życia
- Organizowania wsparcia dla rodzin w trudnej sytuacji

Koło Gospodyń Wiejskich w Dzwonowej

Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Dzwonowej zostało założone 7 listopada 2007 roku. Stowarzyszenie ma głównie na celu obronę praw, reprezentowanie interesów i działanie na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich oraz ich rodzin.

Zajmuje się działaniami wpływającymi na zwiększenie szans edukacyjnych dzieci, młodzieży oraz integracji pokoleń. Członkinie Koła Gospodyń Wiejskich w Dzwonowej realizują swe cele poprzez organizowanie warsztatów, spotkań w celu wymiany doświadczeń i umiejętności, organizują i uczestniczą w imprezach kulturalnych i dobroczynnych na terenie lokalnym. Stowarzyszenie jest prężną organizacją podejmującą się wielu zadań i wyzwań , czego przykładem mogą być

organizowane spotkania z okazji Dnia Babci, Dnia Dziadka, Dnia Dziecka, sprzątanie świata, wyjazdy dzieci na basen, lodowisko, pomoc w organizacji dożynek oraz wiele innych.

Koło Gospodyń Wiejskich w ramach środków uzyskanych na Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich uczestniczyło i realizowało programy z zakresu Usług dla osób starszych oraz rodzin.

Koło zajmuje się także promocją gminy poprzez kultywowanie tradycji kulinarnych i organizację imprez kulturalnych.

Stowarzyszenie Dębowanie w Dębowej

Stowarzyszenie powstało 8 stycznia 2009 roku. Obecnie liczy 22 członków. Celem działalności Stowarzyszenia jest organizacja szkoleń i warsztatów promujących kulturę regionu, spotkania aktywujące lokalną społeczność, wycieczki i imprezy kulturalne, spotkania integracyjne, rozwój folkloru i tradycji gminy, organizacja wolnego czasu dla dzieci i dorosłych. Stowarzyszenie zajmuje się także upowszechnianiem sportu, turystyki, działalnością charytatywną oraz organizacją różnych konkursów. Członkinie Stowarzyszenia wykonują smaczne wypieki, tradycyjne potrawy, wyszywają, haftują.

2.8.6. Gminna Biblioteka Publiczna w Jodłowej

Gminna Biblioteka Publiczna w Jodłowej powstała w 1948 roku. Posiada 20238 pozycji książkowych. Liczba czytelników w 2012 roku wyniosła 556 osób, z czego 106 to czytelnicy do lat piętnastu. W ciągu roku wypożyczono na zewnątrz 10181 książek, natomiast na miejscu udostępniono 229 książek. W 2012 roku Biblioteka zakupiła łącznie 458 książek,

Baza lokalowa biblioteki przedstawia się następująco:

Biblioteka	Powierzchnia w [m²]	Liczba izb
Biblioteka Jodłowa	101	2

Źródło : Urząd Gminy Jodłowa

Liczbę zakupionych książek w latach 2010 -2012 przedstawia poniższa tabela

Zbiory – zakup książek

Biblioteka	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Biblioteka Jodłowa	473	503	458

Źródło : Gminna Biblioteka Publiczna w Jodłowej

Księgozbiór biblioteki dla dorosłych liczy 20238 woluminy w tym:

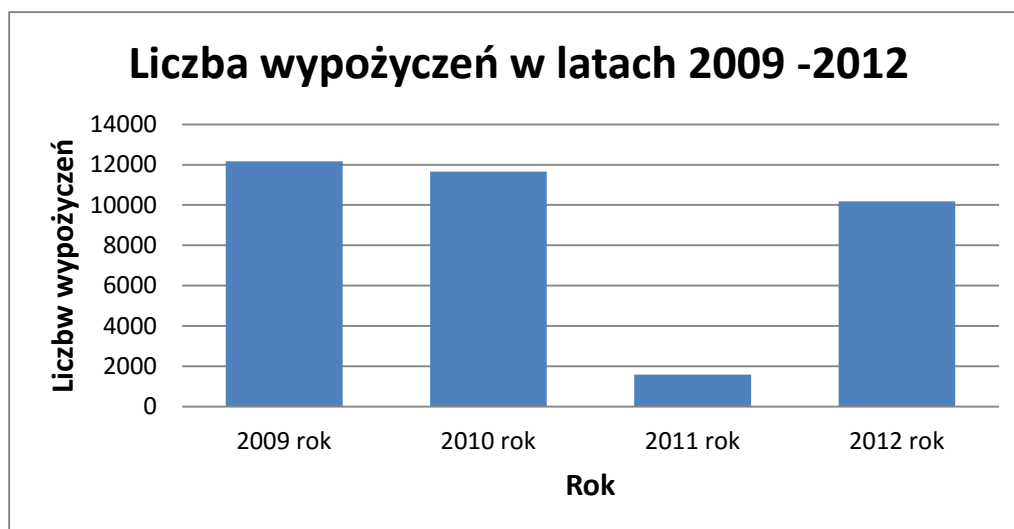
- literatura piękna – 9634
- literatura niebeletrystyczna – 4166
- literatura dla młodzieży – 6438

Biblioteka daje możliwość wypożyczenia książek na zewnątrz, udostępnia księgozbiór podręczny na miejscu. Posiada stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu. W Bibliotece zatrudniona jest jedna osoba.

Liczba wypożyczeń w woluminach i na jednego czytelnika w latach 2009-2012.

Wyszczególnienie	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok
Liczba czytelników	614 na jednego czytelnika przypada 5 woluminów	608 na jednego czytelnika przypada 5 woluminów	604 na jednego czytelnika przypada 5 woluminów	556 na jednego czytelnika przypada 5 woluminów
Liczba wypożyczeń w woluminach	12160	11651	1576	10181

Źródło : Gminna Biblioteka Publiczna w Jodłowej

Liczba czytelników i wypożyczeń 2012 roku:

Wyszczególnienie	Liczba wypożyczeń	Liczba czytelników
Biblioteka - Jodłowa	10181	556

Źródło : Gminna Biblioteka Publiczna w Jodłowej

Biblioteka korzysta z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Lokal biblioteki wymaga remontu, wymiany mebli, pomalowania ścian. Należałoby także przystosować lokal do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych przez zakup książek z dużym drukiem, książek mówionych, CD oraz wybudowanie windy.

Urządzenie nowoczesnej czytelni multimedialnej, zakup e- booków i czytników e – booków oraz rekonwersja katalogu tradycyjnego do elektronicznej bazy danych w programie „MAK” lub „SOWA” wpłynęły na unowocześnienie biblioteki.

Potrzeba środków finansowych na przeprowadzenie warsztatów, kursów, wycieczek oraz zakupów nowości wydawniczych.

Dobrym rozwiązaniem byłoby zwiększenie metrażu biblioteki ponieważ brak miejsca na regionalną, indywidualną i zbiorową prace z czytelnikiem.

2.8.7. Turystyka i zabytki

Możliwości rozwoju turystyki są uzależnione od walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru, stanu infrastruktury turystycznej, dostępności komunikacyjnej, położenia w stosunku do dużych aglomeracji.

Wysokie walory Jodłowej zostały potwierdzone objęciem praktycznie całej gminy dwiema formami ochrony krajobrazowej: parkiem krajobrazowym i obszarem chronionego krajobrazu. Niewątpliwie atrakcyjniejszy, zwłaszcza dla turystyki kwalifikowanej, jest sam park. Przez tę część gminy prowadzi jedyny w Jodłowej znakowany szlak turystyczny. Niewysokie wzgórza, zarówno w parku jak i w OCK, umożliwiają niezbyt forsowne spacerowanie i dłuższe wycieczki. Podczas wędrówek podziwiać można krajobrazy o charakterze naturalnym lub kulturowym harmonijnym.

Duże walory widokowe ma, przebiegająca centralnie przez gminę, szosa. Ze względu na stosunkowo niewielki ruch może być ona wykorzystywana jako trasa rowerowa.

Największą atrakcją przyrodniczą gminy jest projektowany rezerwat florystyczno - leśny „Dęborzyn”. Rezerwat będzie miał charakter częściowy, a więc możliwe będzie jego zwiedzanie nie tylko w celach naukowych, ale również edukacyjnych. W rejonie rezerwatu wyznaczona powinna być ścieżka dydaktyczna, umożliwiająca prowadzenie zajęć, np. dla „zielonych szkół”.

Na walory turystyczne gminy wpływ mają obiekty zabytkowe. Gmina Jodłowa posiada obiekty historyczne wpisane, bądź przewidziane do wpisania do rejestru zabytków, w Jodłowej i w Dęborzynie. W Dębowej znajduje się również kilka stanowisk archeologicznych, które w przypadku odpowiedniego zagospodarowania mogą stać się atrakcją turystyczną.

Niestety na terenie gminy nie są zlokalizowane żadne obiekty noclegowe. Gmina nie występuje, zatem w statystykach dotyczących ruchu turystycznego. Brak stałych czy sezonowych obiektów noclegowych stanowi dużą barierę dla rozwoju turystyki.

Układ dworkowo- parkowy, który znajdował się w centrum wsi (obecnie teren ośrodka zdrowia) jest całkowicie zatarty, budynki dworskie nie istnieją a obszar byłego parku został rozparcelowany i jest użytkowany rolniczo. Taki sam los spotkał wszystkie (poza murowanym dworem w Dęborzynie) układy dworsko- parkowe: w Dzwonowej, Dębowej, Zagórzcu.

Na terenie gminy znajdują się następujące zabytki :

Jodłowa

- Kościół pod wezwaniem Św. Stanisława Biskupa. Zbudowany między 1670 - 1679, po spaleniu poprzedniego w 1656 roku. Restaurowany w latach 1859- 1861. Przebudowany i powiększony w latach 1923- 1932. Barokowy, drewniany, konstrukcji zrębowej,

szalowany, kryty blachą. Świątynia jest trzynawowa, halowa z węższym od nawy głównej prezbiterium. Od północy przy prezbiterium znajduje się zakrystia. Na dachu wieżyczka na sygnaturkę z latarnią. Wewnątrz znajduje się barokowa polichromia figuralna i ornamentalna wykonana w 1932 roku przez Józefa E. Dutkiewicza. Ołtarz główny późnobarokowy z 1 poł. XVIII wieku z rzeźbami św. Stanisława Bpa, św. Piotra i Pawła. W polu środkowym znajduje się krucyfik. Dwa ołtarze przy tęczy klasycystyczne z 1 poł. XIX wieku. Dwa ołtarze w nawach bocznych barokowe z 1 poł. XVIII w. w lewym obrazy: św. Wojciech z XVIII wieku, u góry św. Sebastian. W prawym ołtarzu w zwieńczeniu obraz przedstawiający św. Zofię z XVIII wieku. Ambona w kształcie łodzi, rokokowa z 2 poł. XVIII wieku. Przy kościele dzwonnica wolnostojąca zbudowana w XVIII\XIX w., w kształcie arkady na zawieszenie dzwonów. We wnęce rzeźba ludowa św. Nepomucena z pocz. XIX wieku. Znajduje się w bardzo dobrym stanie. Kościół jest położony centralnie we wsi Jodłowa na wzniesieniu, otoczony starodrzewem uznanym za zabytek przyrody i ogrodzeniem z bramkami i kaplicami. U stóp kościoła od strony południowo- wschodniej znajdowały się drewniane, kościelne zabudowania gospodarcze i stawy- stanowiące tło ekspozycji wzgórze ze świątynią. Przy placu targowym zajazd z 1 poł. XIX wieku. Ponadto dawny dom ubogich (tzw. szpital) z końca XIX wieku. Zabytki te uległy zniszczeniu i dokonano ich wyburzenia.

- Kościół św. Mikołaja na cmentarzu- zbudowany w 1882 roku; rozmiarami jest niewiele mniejszy od kościoła św. Stanisława, murowany, wyremontowany w latach 1957- 59. W czasie remontu ułożono posadzkę, wymieniono wieżę, a w ostatnim czasie dokonano wymiany pokrycia dachu.
- Drewniana kaplica przydrożna w Jodłowej Górnej (neogotyck).

Wisowa

- Kościół pod wezwaniem Miłosierdzia Bożego - budowany w latach 1956- 1980.
- Cmentarz żydowski (przewiduje się objęciem ochroną konserwatorską).

Dęborzyn

- Dwór z pocz. XIX w.,(przewiduje się objęcie ochroną konserwatorską)

- Cmentarz wojskowy z I wojny światowej (nr 230).

Oprócz tego w granicach administracyjnych gminy znajduje się 14 stanowisk archeologicznych, z których szczególne znaczenie mają:

- Dębowa, stanowisko 1- osada kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich i z neolitu.
- Dębowa, stanowisko 2- osada z neolitu i wczesnej epoki brązu.
- Dębowa, stanowisko 7- osada z neolitu i z późnego okresu wpływów rzymskich.
- Dębowa, stanowisko 9- osada z neolitu i epoki brązu.

Na terenie gminy zinwentaryzowano także 3 pomniki oraz 23 obiekty przydrożne (kapliczki, krzyże)

2.8.8. Bezpieczeństwo publiczne

Teren Gminy Jodłowa objęty jest działaniem Komisariatu Policji w Brzostku, który obsługuje również teren Gminy Brzostek. W skład rejonu Komisariatu wchodzi 26 miejscowości, które zamieszkują około 20 000 osób. Komisariat mieści się w Brzostku, przy ulicy Mickiewicza 10. Kieruje nim Komendant podinspektor Marek Boroń, przy pomocy podległych mu bezpośrednio policjantów i pracowników.

Na terenie gminy działa trzy jednostki OSP. Są wyposażone w następujący sprzęt:

- samochody: Rosenbauer, MAN, STAR, Citroen Berlingo, ŻUK
- motopompy: Polonia M 800 PO, Honda WT-40X, PS 50, Niagara, MP – 56-3, HONDA Niagara, HONDA KTH 80 X,
- Zestaw hydrauliczny HOLMATRO SPU 35 PC
- Agregat prądotwórczy: EISEMANN H.2801, HONDA EC 2200K2, HONDA FOGO – FH-7001, FOGO FH 3001
- Pilarka Husquarna HQ-40, Piła Stihl MS 250

OSP z terenu gminy w roku 2011 i 2012 brały udział w akcjach pożarowych (pożary budynków mieszkalnych, stodoły) oraz w usuwaniu i zabezpieczaniu miejscowych zagrożeń. Najczęściej w akcjach uczestniczyła OSP z Jodłowej, która jest włączona do KSRG

2.9. Bezrobocie

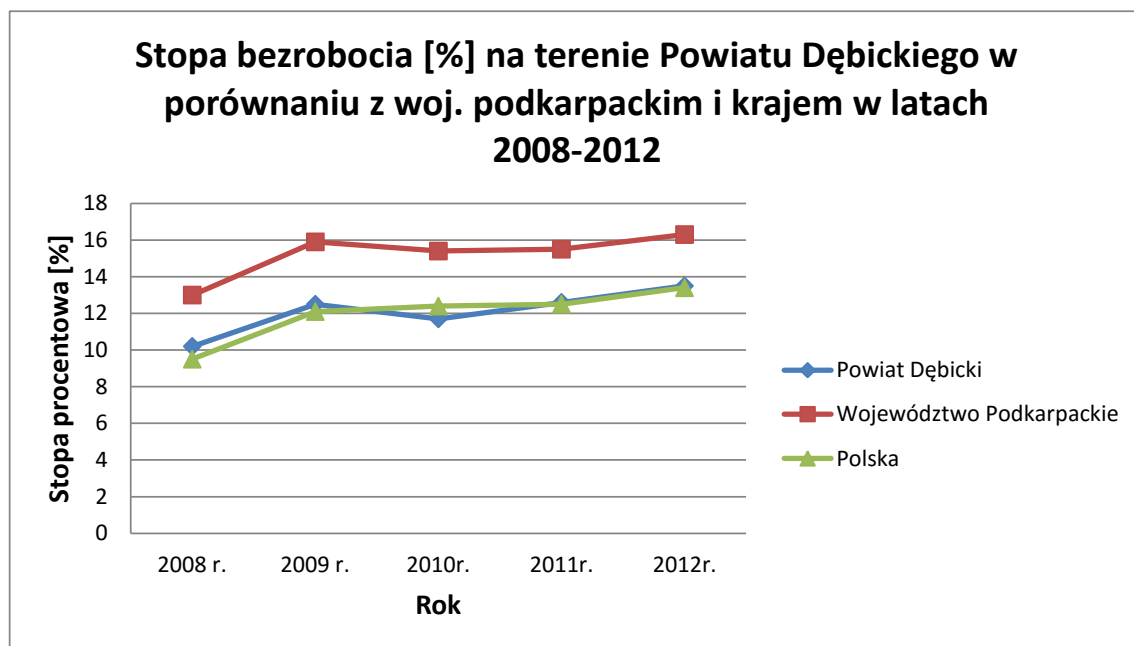
Bezrobocie to czynnik destrukcyjnie działający na wiele rodzin, powodujący degradację ekonomiczną jednostki i przyczyniający się do powstania biedy.

Według danych Urzędu Pracy w Dębicy stopa bezrobocia na terenie powiatu dębickiego w 2012r. (stan na 31.XII.) wynosiła 13,5% i była niższa niż odpowiednio, stopa bezrobocia dla województwa podkarpackiego (16,3%) oraz nieco wyższa niż dla kraju (13,4%). Z analizy danych Urzędu Pracy w Dębicy, stopa bezrobocia kształtowała się na przestrzeni lat 2008- 2012 następująco:

Stopa bezrobocia [%] na terenie Powiatu Dębickiego, lata 2008 - 2012:

Rok	Powiat Dębicki	Województwo Podkarpackie	Polska
2008 r.	10,2	13	9,5
2009 r.	12,5	15,9	12,1
2010r.	11,7	15,4	12,4
2011r.	12,6	15,5	12,5
2012r.	13,5	16,3	13,4

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy

Stopa bezrobocia na przestrzeni ostatnich kilku lat przejawia niestety w powiecie dębickim tendencję wzrostową.

W skali roku można zaobserwować spadek stopy bezrobocia w miesiącach wiosennych i letnich, natomiast wzrost w miesiącach zimowych. Związane jest to z większą możliwością zatrudnienia latem zwłaszcza do prac sezonowych.

Struktura bezrobocia na terenie Gminy Jodłowa:

Wyszczególnienie	31.12.2010r.		31.12.2011r.		31.12.2012r.	
	Liczba bezrobotnych Gmina Jodłowa	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim	Liczba bezrobotnych Gmina Jodłowa	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim	Liczba bezrobotnych Gmina Jodłowa	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim
Ogółem	244	6889	276	7534	295	8147
W tym z prawem do zasiłku	30	945	30	990	34	1042

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy

Z przedstawionej struktury bezrobocia zaobserwować można na przestrzeni lat 2010 -2012 wzrost liczby bezrobotnych w gminie Jodłowa i powiecie dębickim, co jest zjawiskiem niepokojącym.

Struktura bezrobocia na terenie Gminy Jodłowa przedstawiała się następująco:

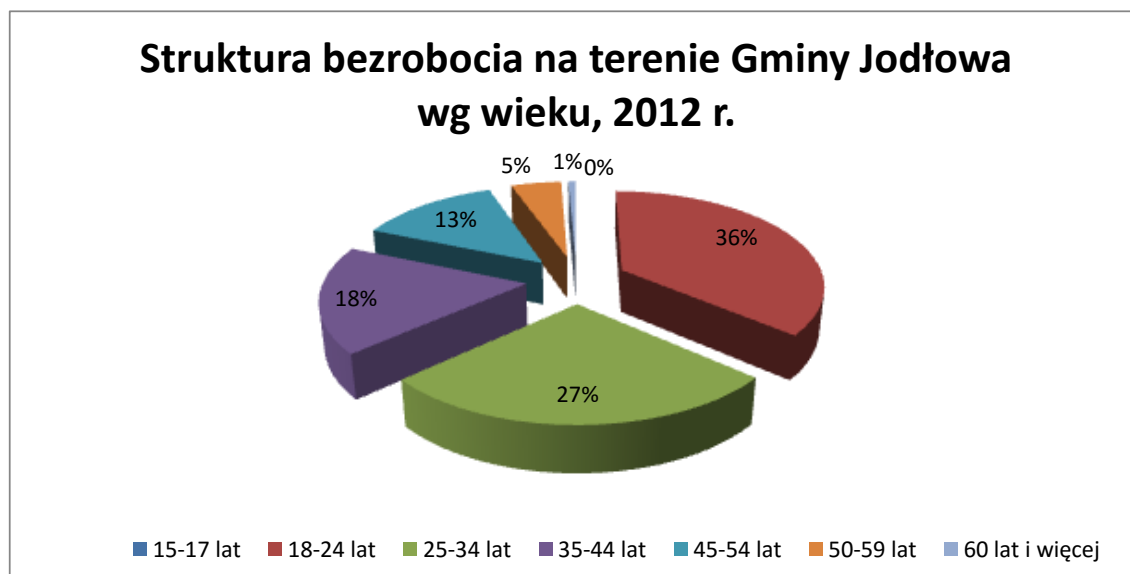
Wyszczególnienie	31.12.2010r.		31.12.2011r.		31.12.2012r.	
	Liczba bezrobotnych Gmina Jodłowa	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim	Liczba bezrobotnych Gmina Jodłowa	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim	Liczba bezrobotnych Gmina Jodłowa	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim
Ogółem	244	6889	276	7534	295	8147
Bezrobotni według wieku						
15-17 lat	0	0	0	0	0	0
18-24 lat	97	2051	100	2245	107	2265
25-34 lat	69	2113	81	2294	80	2537
35-44 lat	39	1197	50	1388	53	1478
45-54 lat	35	1165	36	1180	39	1303
50-59 lat	4	306	9	355	14	468
60 lat i więcej	0	57	0	72	2	96
Bezrobotni według poziomu wykształcenia						
Wyższe	22	755	27	909	21	991
Policealne i średnie zawodowe	43	1798	63	2020	73	2199
Ogólnokształcące	53	920	64	1063	57	1034
Zasadnicze zawodowe	60	2104	61	2217	70	2427
Podstawowe i niepełne podstawowe	66	1312	61	1325	74	1496
Bezrobotni według czasu oczekiwania na pracę						
Do 1 miesiąca	35	856	52	829	26	693
1-3 miesięcy	68	1520	53	1455	73	1588
3-6 miesięcy	49	1352	44	1354	75	1485
6-12 miesięcy	38	1293	48	1443	40	1485
12-24 miesięcy	30	1161	49	1411	49	1533
Powyżej 24 miesięcy	24	707	30	1042	32	1363

Bezrobotni według stażu pracy						
Do 1 roku	61	1175	51	1305	62	1411
1-5 lat	50	1685	63	1792	73	1986
5-10 lat	29	872	29	990	30	1131
10-20 lat	19	902	28	985	31	1031
20-30 lat	13	578	10	585	16	680
30 lat i więcej	1	168	5	165	4	213
Bez stażu	71	1509	90	1712	79	1695

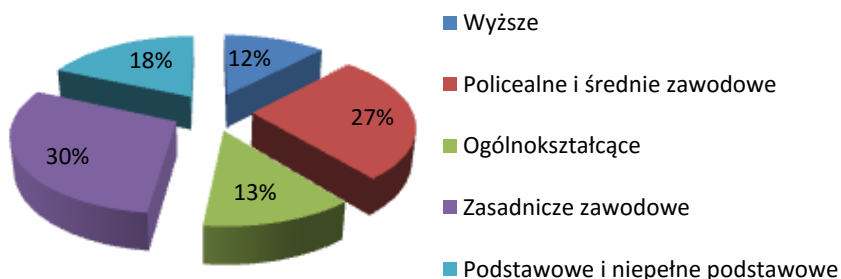
Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy

Analizując wiek i wykształcenie, należy stwierdzić, iż im wyższe wykształcenie, tym większa szansa na znalezienie interesującej pracy. Pracodawcy też chętniej zatrudniają osoby z doświadczeniem zawodowym, które w większym stopniu charakteryzuje ludzi w wieku średnim. Osobom młodym o niskim poziomie wykształcenia, bez doświadczenia najtrudniej jest konkurować na rynku pracy.

Powyższe dane wskazują, że wśród bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym (25%), najmniejszą grupę stanowili bezrobotni z wykształceniem wyższym (7,1%). Jeżeli chodzi o wiek bezrobotnych, największą grupę stanowią ludzie młodzi 18-24 lat – absolwenci szkół, którzy nie zdążyli jeszcze zdobyć doświadczenia lub stażu lat (36,3%). Najmniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby po 60 roku życia – 0,67 %.

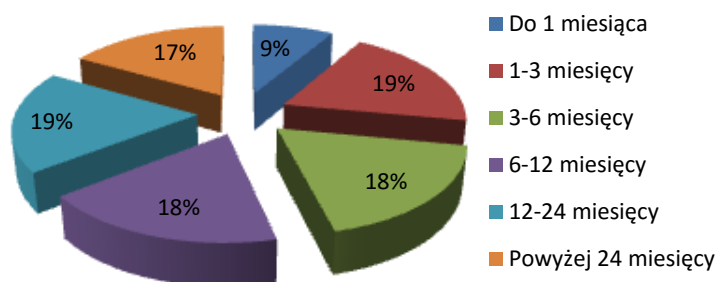

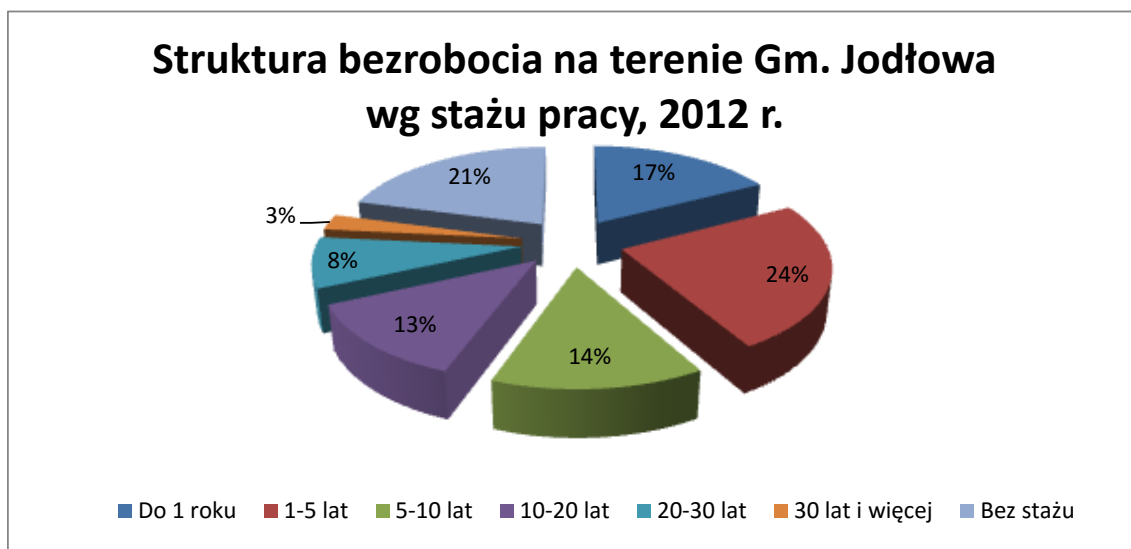
Struktura bezrobocia na terenie Gm. Jodłowa wg poziomu wykształcenia, 2012 r.

Najwięcej, bo aż 25,4% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby pozostające bez pracy od 3 do 6 miesięcy. Rozpatrując bezrobocie pod kątem doświadczenia zawodowego, najliczniejszą grupę stanowią osoby bez stażu 26,7% i ze stażem od 1 do 5 lat – 24,7%. Najmniejszy odsetek zarejestrowanych bezrobotnych to osoby ze stażem pracy 30 lat i więcej (1,3 %) a także 20-30 lat (5,4%).

Struktura bezrobocia na terenie Gm. Jodłowa wg czasu oczekiwania na pracę, 2012 r.

Osoby mające problem ze znalezieniem pracy mogą ubiegać się o skierowanie przez Urząd Pracy w Dębicy na bezpłatne szkolenia lub kursy w celu zmiany lub podwyższenia kwalifikacji zawodowych.

Urząd Gminy także podejmuje kroki zmierzające do zmniejszenia liczby bezrobotnych poprzez zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych.

Do głównych przyczyn bezrobocia zaliczyć należy:

- niewielka ilość zakładów przemysłowych,
- brak większych jednostek mogących stanowić pewien potencjał miejsc pracy,
- wysokie koszty prowadzenia własnej działalności gospodarczej
- zmniejszanie zatrudnienia

Pomimo działań podejmowanych przez Urząd Gminy i Urząd Pracy Dębicy bezrobocie wzrasta i utrzymuje się na wysokim poziomie.

2.10. Gospodarka mieszkaniowa

Dominującą formą mieszkalnictwa na terenie gminy Jodłowa jest zabudowa zagrodowa.. Na terenie gminy brak budownictwa wielorodzinnego.

Ilość budynków mieszkalnych w poszczególnych sołectwach gminy przedstawia tabela poniżej.

Budownictwo jednorodzinne na terenie gminy Jodłowa:

L.p.	Sołectwo (wieś)	Ilość budynków mieszkalnych
1.	Jodłowa	890
2.	Deborzyn	94
3.	Dębowa	170
4.	Dzwonowa	84
5.	Zagórze	96

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa

2.11. Budżet Gminy

2.11.1. Dochody Gminy

W rozumieniu Ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z dnia 13 listopada 2003 r. (Dz. U. z 2003r. Nr 203 poz. 1966), art. 4 i art. 7 źródłami dochodów Gminy są:

Źródła dochodów własnych Gminy:

1) Wpływy z podatków:

a) od nieruchomości,

b) rolnego,

c) leśnego,

d) od środków transportowych,

e) dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej,

f) od spadków i darowizn,

h) od czynności cywilnoprawnych;

2) wpływy z opłat:

- a) skarbowej,
  - b) targowej,
  - c) miejscowej,
  - d) eksploatacyjnej - w części określonej w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96, z późn. zm.(3)),
  - e) innych stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe gminy oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych gminnych jednostek budżetowych;
  - 4) dochody z majątku gminy;
  - 5) spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy;
  - 6) dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
  - 7) 5,0 % dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
  - 8) odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
  - 9) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy;
  - 10) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
  - 11) dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
  - 12) inne dochody należne gminie na podstawie odrębnych przepisów.
2. Udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze gminy, (wynosi 39,34 %, z zastrzeżeniem art. 89);
3. 6,71% wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych i od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze gminy.
4. Subwencja ogólna składa się w przypadku gmin z części:
- a) wyrównawczej,
  - b) równoważącej;
  - c) subwencji oświatowej

Źródło: **Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z dnia 13 listopada 2003 r.** (Dz. U. z 2003r. Nr 203 poz. 1966 z późniejszymi zmianami).

Dochody Gminy Jodłowa w latach 2010-2013 pokazuje poniższa tabela:

Dochody	2010r.	2011r.	2012r.	I półrocze 2013r. (plan)
Dotacje z budżetu państwa				
Dotacje na zadania zlecone i powierzone	3 241 977,11	3 166 020,11	2 450 507,48	2 422 181,00
Dotacje na zadania własne	2 242 068,26	1 275 379,55	1 889 110,88	1 072 102,00
Dotacja celowa	34 894,00	276 100,00	96 000,00	321 335,00
Pozostałe dotacje	1 132 500,00	66 400,49	14 919,95	
Środki z funduszy i programów UE				
Środki pozyskane z UE	1 048 194,08	2 435 029,62	1 202 526,98	1 834 305,00
Subwencje z budżetu państwa (w tym subwencja wyrównawcza, równoważąca, oświatowa)				
subwencja	8 631 266,00	7 982 134,00	8 190 794,00	8 097 283,00
Wpływy z podatków				
wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (w formie karty podatkowej)	0	0	0	500,00
podatek od nieruchomości	454 315,11	587 847,71	784 279,61	655 000,00
podatek rolny	132 108,66	135 939,88	165 048,66	155 745,00
podatek leśny	34 929,14	39 008,75	50 553,78	46 055,00
podatek od środków transportowych	23 857,67	31 095,90	29 962,40	29 500,00
podatek od spadków i darowizn	1 163,00	5 692,00	2 733,90	2000,00
podatek od czynności cywilnoprawnych	26 941,00	48 461,00	28 737,00	30 000,00
wpływy z opłaty targowej	7 835,00	8 332,50	7 050,00	8 000,00
odsetki od nieterminowych wpłat podatków	1 685,60	4 227,35	3 855,85	4 500,00
wpływy z opłaty skarbowej	13 942,00	13 816,00	12 249,00	15 000,00
opłaty za pozwolenie za sprzedaż alkoholu	57 846,59	52 538,74	54 071,43	55 000,00
wpływy z tytułu opłaty eksploatacyjnej	0	0	0	0
Udział w podatkach z budżetu Państwa				
Udział w podatkach budżetu państwa (od osób fizycznych)	837 785,00	1 026 472,00	1 195 513,00	1 256 821,00
Udział w podatkach budżetu państwa (od osób prawnych)	7310,82	8 366,78	12 581,71	10 000,00
Odsetki od lokat terminowych	7 142,65	3 368,45	6 380,85	5 000,00
Dochody z tytułu najmu, dzierżawy, sprzedaży majątku Gminy itp.				
dochody z tytułu dzierżawy i najmu składników majątkowych	89 600,76	86 395,91	133 533,58	150 000,00
dochody z tytułu usług związanych z wdzierżawieniem lokali komunalnych	27 688,81	36 843,59	57 573,59	67 000,00
sprzedaż nieruchomości	0	0	0	0
Inna sprzedaż	0	0	0	6 000,00

opłaty za użytkowanie wieczyste	(-) 133,91	(-) 141,33	(-) 141,33	6 400,00
odsetki za nieterminowe regulowanie należności	4 287,35	2 634,08	826,19	0
Pozostałe dochody (usługi, opłaty itp.)				
dochody uzyskane za opłaty administracyjne	0	0	0	0
udział mieszkańców w kosztach budowy wodociągu	0	0	0	0
wpłaty za użytkowaną wodę	0	0	0	0
Inne dochody	159 304,41	119 365,90	105 777,09	255 025,00
RAZEM	18 219 391,13	17411 328,98	16 494 445,60	16 504 752,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Jodłowa za rok 2010, 2011, 2012 oraz planu za I półrocze 2013r.

Na stopień możliwości kreowania dochodów Gminy ma wpływ wiele składowych. Należy tutaj zaliczyć zarówno zasoby Gminy (naturalne, infrastrukturalne, kulturalne, społeczne), uwarunkowania lokalizacyjne (np. bliskość większych aglomeracji miejskich, czy położenie w regionie atrakcyjnym turystycznie), aktywność, kreatywność i przedsiębiorczość społeczności Gminy oraz umiejętności zarządzania i organizacyjne Władz Gminy.

Jednym ze sposobów zwiększenia dochodów budżetu Gminy jest pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji, w tym dotacji z funduszy i programów UE. W analizowanych latach najwięcej funduszy unijnych zostało wykorzystanych w 2011 roku.

Dochody z podatków lokalnych stanowią jedno z głównych źródeł dochodów własnych Gmin.

Dzięki zwiększeniu liczby podmiotów gospodarczych i przedsiębiorstw działających na terenie Gminy oraz poziomu zatrudnienia zwiększeniu ulegną podatki płacone na jej terenie, a co się tym wiąże i dochody Gminy z tytułu udziału w podatkach budżetu państwa (od osób fizycznych i prawnych).

Aby jednak doprowadzić do rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy należy stworzyć warunki dla jej rozwoju. Zachętę mogą stanowić ulgi, czy zwolnienia podatkowe np. dla nowych inwestorów, czy osób rozpoczynających działalność gospodarczą. To od polityki Gminy zależy, czy zdecyduje się ona na maksymalizację wpływów do budżetu, czy skłoni się ku chwilowemu zmniejszeniu wpływów z podatków, by w szerszej perspektywie czasu je zwiększyć, dzięki rozwojowi gospodarczemu.

Jeszcze innym ważnym źródłem dochodów własnych Gminy są dochody z majątku Gminy, np. sprzedaż nieruchomości, czy też ruchomego majątku Gminy, wpływy z najmu i dzierżawy, wpływy z opłat za użytkowanie wieczyste, trwałe zarząd itp. Dochody te zależą jednak przede wszystkim od zasobów posiadanych przez Gminę, atrakcyjności majątku

przeznaczonego na sprzedaż, dzierżawę, czy eksploatację oraz zainteresowania majątkiem potencjalnych kupujących, a to z kolei wpływa na wysokość negocjowanych cen.

2.11.2. Wydatki Gminy

Wydatki Gminy w dużej mierze związane są z realizacją zadań własnych określonych ustawą o *samorządzie gminnym* z dnia 8 marca 1990r. (Dz. U. z 2001r., Nr 142, poz. 1591 z późn.zm.). Wg Art. 6. do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów.

Art. 7. stanowi iż do zadań własnych Gminy należy:

1). zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty.

W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

- a) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- b) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- c) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- d) lokalnego transportu zbiorowego,
- e) ochrony zdrowia,
- f) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- g) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- h) edukacji publicznej,
- i) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- j) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- k) targowisk i hal targowych,
- l) zieleni gminnej i zadrzewień,
- m) cmentarzy gminnych,

- n) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
- o) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- p) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- r) wspierania i upowszechniania idei samorządowej,
- s) promocji gminy,
- t) współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- u) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Dodatkowo Art. 8 precyzuje, iż Ustawy mogą nakładać na gminę obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendów. Zadania z zakresu administracji rządowej gmina może wykonywać również na podstawie porozumienia z organami tej administracji. Gmina na realizację tego rodzaju zadań otrzymuje środki finansowe.

Wydatki Gminy w latach 2010-2013 przedstawia poniższa tabela:

Wydatki	2010r.	2011r.	2012r.	I półrocze 2013r. (plan)
Dział 010– rolnictwo i łowiectwo	122 116,83	122 693,87	148 055,77	90 435
Dział 400 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	0	0	0	0
Dział 600 – Transport i łączność	3061 214,99	5 080 872,84	1 945 998,37	2 647 358
Dział 700 – Gospodarka mieszkaniowa	181816,76	249 965,12	167 806,47	321 000
Dział 710 – Działalność usługowa	20 058,94	0	0	200,00
Dział 750 – Administracja publiczna	1 673 088,94	1 777 780,46	2 651 425,10	2 278 807
Dział 751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	35 668,00	14 753,00	930,00	925,00
Dział 752 – Obrona narodowa	1000,00	0	0	0
Dział 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	997 513,86	148 116,92	79 145,01	82 050,00
Dział 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości	25 259,79	26 554,91	0	0

prawnej oraz wydatki związane z ich poborem				
Dział 757 – Obsługa długu publicznego	91 928,01	169 057,31	231 817,89	300 000,00
Dział 758 – Różne rozliczenia	0	59 141,00	0	158 340,00
Dział 801 – Oświata i wychowanie	5 932 726,84	6 215 509,49	5 229 420,02	5 272 519,00
Dział 851 – Ochrona zdrowia	88 736,98	53 514,24	48 624,08	55 000,00
Dział 852 Pomoc społeczna	3 947 813,52	4 035 912,60	3 526 251,33	3 746 834,00
Dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0	0	0	0
Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	214 429,60	180 259,49	277 089,84	79 000,00
Dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	537 690,66	223 978,90	455864,40	1 222 364,00
Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	125 983,99	279 212,80	325 550,00	669 438,00
Dział 926 – Kultura fizyczna i sport	1 320 570,87	1 025 785,58	162 832,12	306 100,00
Inne	0,00	251,10	1 265,27	546 501
Razem	18 377 618,59	19 663 359,63	15 252 075,67	17 686 436,00

3. Zidentyfikowane problemy

Dokonana analiza Gminy Jodłowa pozwoliła na zidentyfikowanie występujących na jej terenie problemów.

Na podstawie przeprowadzonej analizy o stanie Gminy Jodłowa zidentyfikowano główne problemy Gminy, które przyczyniają się do hamowania jej rozwoju gospodarczego i społecznego, co z kolei przyczynia się do pogorszenia warunków życia mieszkańców. Na warunki te dodatkowo wpływają czynniki ekonomiczne, sytuacja na rynku pracy, poziom wyposażenia miejscowości w infrastrukturę techniczną, poziom zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych i obsługi ludności. Sytuację bytową pogarsza także występujące na terenie Gminy bezrobocie.

3.1. Główne problemy zidentyfikowane w obszarze Rozwój rolnictwa i przedsiębiorczości

Gmina Jodłowa jest gminą rolniczą. Świadczy o tym poziom użytków rolnych stanowiący 77 %. Czynnikiem niesprzyjającym natomiast jest duże rozdrobnienie gospodarstw. Dodatkowo, na terenie gminy panuje niechęć rolników do zrzeszania się w tzw. grupy producenckie, które mogłyby stworzyć przewagę nad konkurencją. Dobrze zorganizowana grupa producencka, wykorzystująca do produkcji maszyny, mająca przechowalnię owoców i warzyw ułatwia pracę i gwarantuje dostarczenie towaru wyższej jakości. Istotnym problemem jest również brak zakładów przetwórczych na terenie gminy. Zlokalizowanie takiego zakładu ułatwiłoby transport płodów rolnych, obniżyło jego koszt a także spowodowało, iż do punktu trafiałyby produkty świeższe, a przez to lepszej jakości. Koniecznym staje się także podnoszenie świadomości rolniczej, przez stworzenie punktów doradztwa rolniczego, szczególnie takich w których rolnicy mogliby otrzymać pełną informację o programach unijnych oraz warunkach jakie muszą spełniać wytwarzane płody rolne, aby mogły trafić na rynek unijny.

Niski stopień edukacji jest podstawowym hamulcem do wprowadzania reform we własnym gospodarstwie, inwestycji w infrastrukturę, stosowanie nowoczesnych metod upraw i hodowli, a także poszukiwanie środków zewnętrznych na rozwój gospodarstwa. Zmieniający się obecnie rynek rolny, rosnące wymagania konsumentów winny stanowić motywację do podnoszenia kwalifikacji właścicieli gospodarstw rolnych.

.Na terenie Gminy brakuje gospodarstw ekologicznych. Kreowanie mody na zdrowy tryb życia i zdrowe odżywianie w połączeniu z wysokimi walorami środowiskowo-przyrodniczymi sprzyja tej

gałęzi rozwoju rolnictwa. Naturalne metody upraw i hodowli stosowane w produkcji „zdrowej żywności” przyczyniają się dodatkowo do ochrony środowiska naturalnego.

Istotnym warunkiem zrównoważonego rozwoju gminy jest przedsiębiorczość. Dlatego Gmina winna zadbać o stworzenie dobrego klimatu dla jej rozwoju, promując także rozwój mikroprzedsiębiorstw, firm rodzinnych, które pozwolą znaleźć zatrudnienie dla całych rodzin, także starszych grup wiekowych, a tym samym pozwolą na zmniejszenie bezrobocia.

Tworzenie miejsc pracy poza rolnictwem jest jednym z najważniejszych zadań. Rozwój przedsiębiorczości jest ściśle powiązany z tworzeniem miejsc pracy. Dodatkowych miejsc pracy można upatrywać w działalności okołorolniczej takich jak eko i agroturystyka, turystyka, możliwości związane z wytwarzaniem produktów lokalnych. Niestety te dziedziny gospodarki również wymagają doinwestowania. Konieczna jest budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej, poszerzenie oferty oraz stworzenie sieci punktów konsultacyjno-doradczych dla przedsiębiorców oraz możliwości przekwalifikowania dla osób odchodzących z rolnictwa.

3.2. Problemy zidentyfikowane w obszarze Ochrona środowiska

Ochrona środowiska oraz utrzymanie go w stanie jak najmniej zdegradowanym winno być jednym z głównych zadań władz gminy. Brak świadomości ekologicznej mieszkańców powoduje, że często szkodliwe odpady spalane są w piecach a do gruntu wpuszczane są toksyczne płyny, bezpośrednio bądź przez specjalnie zbudowane nieszczelne szamba. Gmina nie uporowała się jeszcze z utylizacją azbestu stanowiącego pokrycie dachowe na domach i budynkach gospodarczych. Kolejnym problemem Gminy jest system grzewczy, gdzie głównym źródłem jest węgiel kamienny, powodujący dużą emisję spalin. Gmina powinna skupić się na: obniżeniu emisji substancji szkodliwych do atmosfery, wykorzystaniu odnawialnych źródeł.

Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy przez organizowanie pogadanek, szkoleń, imprez rodzinnych winno być jednym z zadań władz Gminy.

Problemem, który Władze Gminy starają się rozwiązać już od wielu lat jest uporządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej na jej obszarze. Jakość wody pitnej i sposób odprowadzenia ścieków wpływają na stan środowiska oraz zdrowia mieszkańców. Większość mieszkańców w wodę zaopatrują wodociągi lokalne, obejmujące zasięgiem obsługi od kilku do kilkunastu użytkowników, bądź przydomowe studnie kopane, w których woda nie jest najlepszej jakości. Podobnie sprawa przedstawia się jeśli chodzi o kanalizację. W gminie brak systemu zbiorowego oczyszczania ścieków. Gospodarstwa korzystają z często nieszczelnych szamb i zbiorników wybieralnych. Zanieczyszczenia przedostają się do wód gruntowych i

powierzchniowych, co powoduje pogorszenie warunków sanitarnych obszaru i zdrowotnych mieszkańców, degradację środowiska.

3.3. Problemy zidentyfikowane w obszarze Rozwój turystyki i ochrona dziedzictwa kulturowego

Istniejące na terenie gminy obiekty zabytkowe są częścią dziedzictwa historycznego, które należy zachować dla przyszłych pokoleń. Istotnym zatem jest zaangażowanie mieszkańców a szczególnie młodego pokolenia w kultywowanie miejscowych tradycji. Dodatkowo obrzędy ludowe mogą się stać atrakcją przyciągającą turystów. Gmina winna także dołożyć starań, aby nie dopuścić do zniszczenia i degradacji obiektów zabytkowych. Mając na uwadze rozwój turystyki należy pamiętać o odnowie centrów wsi, wybudowaniu parkingów, umieszczeniu map, z zaznaczonymi, wartymi zobaczenia miejscami, postawieniu ławek, zorganizowaniu placów zabaw. Zaproponowanie atrakcyjnych form wypoczynku, wytyczenie szlaków turystycznych zarówno pieszych jak i rowerowych podniesie atrakcyjność turystyczną gminy. Ważnym elementem jest odpowiednio przeprowadzona promocja gminy, przez opracowanie szczegółowych informatorów, folderów, utworzeniu kalendarza cyklicznych imprez. Niewątpliwie atrakcją turystyczną byłoby wybudowanie wyciągu narciarskiego na Wisowej, przy wykorzystaniu bazy szkoły.

3.4. Problemy zidentyfikowane w obszarze Stworzenie warunków dla rozwoju społeczności lokalnej

Prawidłowy rozwój gospodarczy danego obszaru, uzależniony jest także od jakości zasobów ludzkich. Ważnym, jest aby mieszkańcy legitymowali się jak najwyższym poziomem wykształcenia. Infrastruktura oświatowa na terenie Gminy wymaga doinwestowania, dlatego głównymi zamierzeniami Władz Gminy powinna być rozbudowa, modernizacja i doposażenie obiektów szkolnych, budowa i rozbudowa przyszkolnych boisk sportowych, zapewnienie rozwoju zainteresowań, dzięki opracowaniu bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych i zakupowi pomocy dydaktycznych.

Kolejnym problemem, który wymaga rozwiązania przez władze Gminy jest dostęp do opieki medycznej, szczególnie specjalistycznej. Dotyczy to głównie ludzi starszych, którzy z racji wieku częściej korzystają z gabinetów specjalistycznych. Ważne są również działania profilaktyczne,

prowadzone na terenie gminy, polegające na organizowaniu pogadank na temat profilaktyki różnych chorób oraz badań kontrolnych.

Pogarszające się warunki życia powodują, iż części społeczności Gminy dotyczy problem ubóstwa, związany często z bezrobociem, ale także innymi patologiami społecznymi takimi jak alkoholizm, agresja i przemoc w rodzinie. Zaobserwować można także zjawisko wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych, starszych i chorych. Dobrze zorganizowany system opieki społecznej wpływa na wyrównanie szans i poprawę jakości życia.

Nie bez znaczenia dla poziomu życia jest fakt posiadania pracy przez mieszkańców gminy. Na terenie Gminy Jodłowa na koniec 2012 roku zanotowano 295 osób pozostających bez pracy. Zadaniem władz gminy winna być likwidacja bezrobocia, prowadzona wielotorowo. W sposób bezpośredni przez organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych oraz w sposób pośredni przez przekwalifikowanie zawodowe czy też dostosowanie kwalifikacji zawodowych do rynku pracy.

Dużym ułatwieniem w życiu codziennym mieszkańców jest jakość obsługi administracyjnej. W Urzędzie Gminy jako jednostce administracji publicznej winien zostać wprowadzony obowiązek wdrożenia nowoczesnych systemów informatycznych oraz rozwiązań służących do świadczenia usług drogą elektroniczną, zgodnie z przyjętymi i przygotowanymi aktami prawnymi.

4. Analiza SWOT

Nazwa **SWOT** jest akronimem angielskich słów **S**trengths (mocne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse w otoczeniu), **T**hreats (zagrożenia w otoczeniu).

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron Gminy oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed Gminą.

Jest ona oparta na schemacie klasyfikacji dzielącym wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję Gminy, na:

- zewnętrzne w stosunku do organizacji i mające charakter uwarunkowań wewnętrznych,
- wywierające negatywny wpływ na organizację i mające wpływ pozytywny.

Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie czynników.

Zewnętrzne pozytywne - szanse. Szanse to zjawiska i tendencje w otoczeniu, które gdy odpowiednio wykorzystamy staną się impulsem rozwoju oraz osłabiają zagrożenia.

Zewnętrzne negatywne - zagrożenia. Zagrożenia to wszystkie czynniki zewnętrzne, które są postrzegane jako bariery dla rozwoju, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń ma destrukcyjny wpływ na rozwój Gminy lub powodzenie inwestycji. Jednocześnie nie pozwala na pełne wykorzystanie szans i mocnych stron.

Wewnętrzne pozytywne - mocne strony, czyli atuty organizacji. Mocne strony, to walory Gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją pośród konkurencji.

Wewnętrzne negatywne - słabe strony. Słabe strony, to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji.

Sporządzenie listy czynników i określenie trendów w otoczeniu i wewnątrz Gminy pozwala w kolejnym etapie ocenić siłę ich wpływ na Gminę i priorytetowe działania, które muszą zostać podjęte. Informacje uzyskane w trakcie analizy SWOT będą podstawą podejmowania kolejnych, strategicznych decyzji.

Na potrzeby niniejszego opracowania analizę SWOT przeprowadzono w czterech obszarach strategicznych:

Obszar I: Rozwój rolnictwa przedsiębiorczości

Lp.	Słabe strony
1	Słaba opłacalność produkcji rolnej
2	rozdrobnienie gospodarstw rolnych
3	niski poziom przygotowania zawodowego rolników
4	słabo rozwinięta sieć handlowo - usługowa
5	brak gospodarstw ekologicznych
6	brak wyznaczonych terenów pod rozwój przedsiębiorczości
7	brak inwestorów na terenie Gminy
8	niska jakość dróg powiatowych, brak chodników

Lp.	Zagrożenia
1	brak perspektyw dotyczących zwiększenia opłacalności produkcji rolnej
2	niewielkie dotacje dla rolnictwa i duża biurokracja przy składaniu wniosków
3	odpływ przedsiębiorczych i wykształconych ludzi z Gminy

Lp.	Mocne strony, czyli atuty
1	możliwość stworzenia stref aktywności gospodarczej
2	bliskość miasta Debicy jako rynku zbytu produktów rolnych
3	możliwość wykorzystania potencjału ludzkiego w rozwoju przedsiębiorczości
4	otwarcie ze strony władz Gminy na rozwój przedsiębiorczości

Lp.	Szanse
1	rozwój małych przedsiębiorstw także rodzinnych
2	pomoc dla rolników i przedsiębiorców w formie warsztatów, szkoleń w zakresie pozyskiwania funduszy unijnych
3	stworzenie systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców
4	tworzenie grup producenckich
5	możliwość korzystania z dopłat unijnych

6	chęć podnoszenia kwalifikacji zawodowych

Obszar II : Ochrona środowiska

L.p.	Słabe strony
1	brak sieci kanalizacji sanitarnej
2	brak sieci wodociągowej
3	istniejący na dachach azbest

L.p.	Zagrożenia
1	wysoki koszt wymiany pokryć dachowych zawierających azbest
2	wysokie koszty związane z budową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (dokumentacja projektowa).
3	trudności z uzyskaniem dofinansowania z funduszy unijnych
4	zagrożenie powodzią terenów Gminy

L.p.	Mocne strony, czyli atuty
1	brak zakładów mogących mieć negatywny wpływ na środowisko
2	przyjazny klimat i korzystne położenie

L.p.	Szanse
1	budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej
2	gospodarstwa ekologiczne
3	Tworzenie farm fotowoltaicznych

Obszar III: Rozwój turystyki i ochrona dziedzictwa kulturowego

L.p.	Słabe strony
1	mała liczba gospodarstw agroturystycznych
2	brak tablic informujących o możliwości zwiedzania ciekawych miejsc na terenie Gminy
3	brak ścieżek rowerowych

L.p.	Zagrożenia
1	niewielkie zainteresowanie mieszkańców Gminy tworzeniem gospodarstw agroturystycznych
2	konieczność poniesienia nakładów na wypromowanie walorów turystycznych Gminy

L.p.	Mocne strony, czyli atuty
1	niewielka odległość od Dębicy, sprzyjająca turystyce weekendowej
2	bogata i interesująca historia
3	ciekawe zabytki i miejsca pamięci na terenie Gminy

L.p.	Szanse
1	zachowanie ciągłości kulturowej przez pielęgnowanie regionalnych obrzędów i zwyczajów
2	zmniejszenie bezrobocia dzięki powstaniu gospodarstw agroturystycznych

Obszar IV: Stworzenie warunków dla rozwoju społeczności lokalnej

L.p.	Słabe strony
1	Stosunkowo wysoka stopa bezrobocia na terenie Gminy
2	Brak ciekawej oferty zajęć pozalekcyjnych
3	brak sal gimnastycznych przy szkołach
4	brak specjalistycznej opieki zdrowotnej
5	brak świetlic dla dzieci i młodzieży

L.p.	Zagrożenia
1	odpływ młodych wykształconych ludzi do miast
2	brak perspektyw ciekawej i dobrze płatnej pracy

L.p.	Mocne strony, czyli atuty
1	pozytywny klimat ze strony władz samorządowych dla rozwoju gminy
2	zaangażowanie władz gminy w sprawy społeczności lokalnej
3	dobrze warunki do podnoszenia kwalifikacji zawodowych ze względu na bliskość miasta Dębicy

L.p.	Szanse
1	zwiększenie dostępności do specjalistycznej oferty zdrowotnej
2	zorganizowanie pomocy dla osób starszych, niepełnosprawnych, niedołączonych
3	przygotowanie ciekawej oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży
4	Nawiązanie współpracy z uczelniami

Przedstawione w analizie SWOT problemy nie mogą zostać rozwiązane jednocześnie. W ramach strategicznego rozwoju Gminy, muszą więc zostać określone priorytety rozwoju. Kluczem do stworzenia tej hierarchii jest waga poszczególnych problemów i logika rozwoju lokalnego.

Do problemów wymagających najszybszego rozwiązania lub mogących spowodować przyspieszenie lokalnego rozwoju zaliczono:

- budowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej
- rozbudowę bazy turystycznej i sportowej,
- zmniejszenie bezrobocia,
- poprawa infrastruktury drogowej

5. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno – gospodarczego

5.1. Zgodność ze Strategią Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to główna strategia rozwojowa w średnim horyzoncie czasowym, wskazuje strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe (wraz z szacunkowymi wielkościami potrzebnych środków finansowych).

Cel główny, a także problemy społeczno-gospodarcze wynikające z opóźnień rozwojowych, niedoinwestowania polskiej gospodarki oraz uwarunkowań zewnętrznych wskazują na konieczności realizacji zawartych w Strategii celów i działań. Cele zawarte w *Strategii Rozwoju Gminy Jodłowa* są spójne z celem głównym oraz obszarami, celami i działaniami zawartymi w Strategii Rozwoju Kraju 2020.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 podzielona została na trzy obszary strategiczne:

Obszar strategiczny I – sprawne i efektywne państwo

Strategia Gminy Jodłowa wpisuje się w następujące działania tego obszaru :

Działanie I.3.Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela

Działanie I .3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela

Obszar strategiczny II konkurencyjna gospodarka. Strategia Gminy Jodłowa wpisuje się w następujące działania tego obszaru :

Działanie II.2.3. Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno – spożywczego

Działanie II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej

Działanie 4.1. Zwiększenie aktywności zawodowej

Cel II.5 Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowej

Działanie II.5.1 Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu

Działanie II.6.4 Poprawa stanu środowiska

Obszar strategiczny III – Spójność społeczna i terytorialna. Strategia Gminy Jodłowa wpisuje się w następujące działania tego obszaru :

Działanie III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

Działanie III 1.2 Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych

Cel II .2.3 Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno – spożywczego

Cel II.2.4 Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: **Strategia Rozwoju Kraju 2020**, Warszawa, wrzesień 2012r., dokument przyjęty Uchwałą nr 157 Rady Ministrów z dn. 25 września i 2012r.

5.2. Zgodność z Marketingową Strategią Polski w Sektorze Turystyki na lata 2012 – 2020 (Aktualizacja dokumentu z 2008 roku).

Ważną gałęzią rozwoju Gmin posiadających dobra warunki klimatyczne i interesujące położenie jest turystyka i rekreacja. Gmina Jodłowa spełnia te wymogi. Dlatego szansą rozwoju Gminy jest rozwój turystyki przy zachowaniu dziedzictwa kulturowego połączonego z tradycją ludową

Misją określoną w Marketingowej *Strategii Polski w Sektorze Turystyki na lata 2012 -2020* jest: „*Tworzenie i wzmocnienie wizerunku Polski jako kraju atrakcyjnego i gościnnego dla turystów, posiadającego konkurencyjne produkty turystyczne wysokiej jakości.* Gmina Jodłowa ma jak wyżej określono, ogromny potencjał turystyczny i kulturowy, stąd w *Strategii Rozwoju Gminy* wyznaczono obszar priorytetowy „*Rozwój turystyki i ochrona dziedzictwa kulturowego*” szeregujący zadania z zakresu budowania turystycznego wizerunku Gminy Jodłowa oraz nawiązujący w swej idei do *Marketingowej Strategii Polski w Sektorze Turystyki*.

Źródło: *Marketingowa Strategia Polski w Sektorze Turystyki na lata 2012 -2020* przyjęta przez Radę Polskiej Organizacji Turystycznej w dniu 05.12.2011r. *Koncepcja i redakcja Bartłomiej Walas*

5.3. Zgodność ze Strategią Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2016

Głównym celem strategicznym *Strategii Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2016* jest „*Aktywne i sprawne społeczeństwo*”.

Sport to szerokie pojęcie ujmujące wychowanie fizyczne, sport dzieci i młodzieży, sport dla wszystkich, sport osób niepełnosprawnych, sport kwalifikowany.

W rozwiniętych społeczeństwach sport stał się dobrem powszechnym, dostępnym w różnych formach – stosownie do możliwości i zainteresowań obywateli. Dzięki swej specyfice jest

czynnikiem kształtującym zdrowie, rozwija nawyki i zachowania prozdrowotne, a także jest wartościową formą spędzania wolnego czasu i integracji.

Mając na uwadze ważną rolę, jaką spełnia sport, szczególnie w wychowaniu młodego pokolenia, przeciwdziałaniu chuligaństwu, narkomanii i alkoholizmowi w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy* wyznaczono także zadania z tego zakresu.

Źródło: *Strategia Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2016*, Projekt, Ministerstwo Sportu, Warszawa, grudzień 2006r.

5.4. Zgodność z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Program będzie realizowany w latach 2014-2020 na terenie całego kraju. Podstawą realizacji założeń strategicznych Programu, opisanych w *Krajowym Planie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*, będą działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ramach sześciu osi priorytetowych: Ułatwienie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich; *Poprawa konkurencyjności wszystkich sektorów rolnictwa i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych*; *Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie*, *Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa*, *Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorze rolnym, spożywczym i leśnym*; *Zwiększenie włączenia społecznego, ograniczenie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich*. Zadania zawarte w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa* wpisują się przede wszystkim w pierwszą, drugą i szóstą oś priorytetową.

Źródło: *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*, Wstępny zarys, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa, 16 kwietnia 2013r.

5.5. Zgodność z Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020

Struktura programu składa się z czterech głównych celów tematycznych, tworzących cztery podstawowe obszary interwencji

- Gospodarka niskoemisyjna
- Adaptacja do zmian klimatu
- Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów
- Transport zrównoważony

oraz w ograniczonym zakresie, komplementarnych działań w ramach celu tematycznego dotyczącego kluczowych elementów infrastruktury ochrony zdrowia. Działania realizowane w ramach programu zostały dobrane tak, aby w największym stopniu przyczyniły się do osiągnięcia celu głównego tj. wsparcia gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

W ramach Programu wyróżnione zostaną następujące osie priorytetowe :

Oś priorytetowa I - promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej

Oś priorytetowa II - ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu

Oś priorytetowa III – rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej

Oś priorytetowa IV – zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej

Oś priorytetowa V – rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego

Oś priorytetowa VI – ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego

Oś priorytetowa VII – wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia

Głównym celem PO Infrastruktura i środowisko jest *podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej (transportowej) przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia i zachowaniu tożsamości kulturowej.*

Budowanie atrakcyjności Polski i regionów zaczyna się już na poziomie najmniejszych jednostek administracyjnych, jakimi są Gminy. Stąd zadania inwestycyjne zawarte w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa* ściśle nawiązują do PO Infrastruktura i Środowisko - obejmują sektory: transportu, środowiska, energetyki, dziedzictwa kulturowego i ochrony zdrowia.

Źródło: *Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 -2020, PROJEKT, Warszawa, 26sierpień 2013r., Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.*

5.6. Zgodność z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010 -2020 Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

W 2020 roku polskie regiony stanowiąc będą lepsze miejsce do życia dzięki podniesieniu poziomu i jakości życia oraz przez stworzenie takich ram gospodarczo –społecznych i instytucjonalnych, które zwiększają szanse realizacji aspiracji i możliwości jednostek i wspólnot lokalnych. Polskie

regiony będą silniejsze gospodarczo, lepiej zintegrowane gospodarczo, społecznie i przestrzennie.

Strategia zakłada, iż w 2020 roku polskie regiony charakteryzować będą następujące cechy:

- konkurencyjność i inowacyjność
- spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna
- skuteczność, efektywność i partnerstwo w realizacji celów rozwojowych
- bezpieczeństwo ekologiczne, wysoki poziom i skuteczność ochrony środowiska oraz zasobów przyrodniczych

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa nawiązuje do ochrony środowiska i co się z tym wiąże do bezpieczeństwa ekologicznego. Wzrost konkurencyjności gospodarki jest natomiast ściśle związany z podniesieniem inowacyjności przedsiębiorstw. Stąd działania zawarte w *Strategii* Gminy koncentrują się na stworzeniu warunków dla rozwoju nowoczesnych, innowacyjnych przedsiębiorstw, mogących sprostać konkurencji na rynku krajowym i europejskich.

Źródło: Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 -2020 Regiony, Miasta, Obszary wiejskie dokument przyjęty przez Radę Ministrów 13 VII 2010r

5.7. Zgodność z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014 -2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego 2014 -2020 formułuje ramy interwencji dla prowadzenia działań wpisujących się w trzy priorytety określone w głównym dokumencie kierunkowym dla polityki spójności, jakim jest Strategia Europa 2020.

Jednym spośród trzech priorytetów Strategii Europa 2020 jest rozwój inteligentny wskazujący na potrzebę rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, co stanowi warunek zapewniający inteligentny wzrost gospodarczy. Niniejsza Strategia podkreśla konieczność podniesienia jakości edukacji, poprawy wyników działalności badawczej, wspierania transferu innowacji i wiedzy w Unii Europejskiej, pełnego wykorzystania technologii informacyjno – komunikacyjnych i zadbania o to, by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty oraz usługi.

Kolejnym priorytetem Strategii Europa 2020 jest rozwój zrównoważony rozumiany jako wspieranie gospodarki efektywnej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i konkurencyjnej. RPO WP 2014 -2020 obejmuje także działania z zakresu ochrony środowiska naturalnego i wspierania efektywności wykorzystywania zasobów, dostosowania do zmian klimatu, budowy podstaw gospodarki niskoemisyjnej oraz regionalnej dostępności transportowej.

Jako trzeci priorytet Strategia europy 2020 wskazuje rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu, czyli wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczna i terytorialną. Oznacza to konieczność wzmocnienia pozycji obywateli poprzez zapewnienie wysokiego poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje, zwalczanie ubóstwa oraz modernizowanie rynku pracy, systemów szkoleń i ochrony socjalnej. Dlatego też w ramach RPO WP 2014 -2020 uwzględniono działania prowadzące do zwiększenia zatrudnienia i dostępu do wysokiej jakości usług edukacyjnych, poprawy zdrowia, zasobów pracy oraz zwiększenia szans na włączenie / integrację społeczną osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej i zawodowej

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa wpisuje się w Regionalny Program Operacyjny województwa Podkarpackiego, stawia sobie za cel poprawę życia mieszkańców Gminy oraz podniesienie konkurencyjności i rozwój podmiotów gospodarczych na jej terenie.

Źródło: Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014- 2020, załącznik nr 1 do Uchwały nr 315/7523/14 Zarządu Województwa Podkarpackiego Rzeszowie z dnia 27stycznia 2014r.

5.8. Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2020

Cele zawarte w *Strategii Rozwoju Gminy Jodłowa* są spójne z celami strategicznymi zawartymi w strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2020. Dzięki zachowaniu tej spójności, planowanie na poziomie lokalnym, pozwala na harmonijny rozwoju struktur administracyjnych Państwa jakimi są gminy.

Strategia określa iż w roku 2020 województwo podkarpackie będzie obszarem zrównoważonego w inteligentnego rozwoju gospodarczego, wykorzystującym potencjały oraz transgraniczne położenie, zapewniającym wysoką jakość życia mieszkańców.

Pozytywne zmiany, które zajdą w województwie zarówno w sferze gospodarczej jak i w społecznej, spowodują poprawę warunków jakości życia, sprawią, że stanie się ono miejscem bardziej atrakcyjnym i przyjaznym, szczególnie dla ludzi młodych, którzy właśnie na tym obszarze będą mieli możliwość realizacji swoich aspiracji zawodowych i życiowych.

Realizacja wyznaczonych celów, pozwala na rozwój gminy, wyrównanie jej szans i poprawienie konkurencyjności gospodarczej danego regionu.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego – załącznik nr 1 do Uchwały nr XXXVIII/697/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 26 sierpnia 2013r.

5.9. Uwzględnienie polityki równych szans

Polityka równych szans mająca na celu wyrównanie szans kobiet i mężczyzn, pomoc osobom niepełnosprawnym oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu znajduje odzwierciedlenie w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa*. W Gminie prowadzone będą zadania ułatwiające pogodzenie życia zawodowego kobiet z prowadzeniem domu i opieką nad dziećmi. Przewidywane są zadania mające na celu pomoc niepełnosprawnym przez lepszy dostęp do obiektów infrastruktury jak również pomoc w aktywnym powrocie do społeczeństwa.

6. Założenia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa

6.1. Cel Strategii

Planowanie strategiczne to zespół działań zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego, środowiskowego, ożywienia gospodarczego i społecznego, zwiększenia potencjału kulturalno-turystycznego obszaru Gminy oraz poprawy jej wizerunku na tle Gmin ościennych. Działania te dotyczą nie tylko poprawy życia w sferze technicznej, infrastrukturalnej czy gospodarczej, ale także stymulują podjęcie kroków na rzecz rozwiązywania problemów społecznych – walka z bezrobociem, ubóstwem, patologiami czy wykluczeniem społecznym.

Aby proces budowania *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy* przebiegał pomyślnie, należy szczegółowo zaplanować zadania objęte *Strategią*, przeanalizować możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania poszczególnych zadań priorytetowych, nakreślić plan finansowania, a także zapewnić monitoring i możliwość aktualizacji *Strategii* w momencie zaistnienia takiej konieczności.

6.2. Raport z przeprowadzonych konsultacji społecznych i warsztatów fitness – check

W dniu 19.12.2013r. przeprowadzono w Gminie Jodłowa spotkanie z przedstawicielami różnych dziedzin życia społeczno – gospodarczego. W czasie spotkania jego uczestnicy wypełnili przygotowane przez Spółkę JKU Konsulting ankiety, których wyniki obrazują sytuację na terenie gminy.

Dnia 08.01.2014 r. odbyły się w Jodłowej warsztaty fitness- check, dotyczące powstawania *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy* z udziałem Wójta gminy, Z-cy Wójta, członków Rady Gminy, przedstawicieli Urzędu Gminy, przedstawicieli jednostek budżetowych gminy, przedstawicieli przedsiębiorców, rolników i innych społeczności gminy.

Na początku spotkania omówiono wyniki przeprowadzonych wcześniej ankiet i porównano z sytuacją gminy w odczuciu jej przedstawicieli.

Szczegółowe omówienie ankiet zawiera załącznik nr 1 do Strategii

Następnie uczestników warsztatów podzielono na 3 grupy, w których dyskutowali nad kierunkami rozwoju Gminy, jej potrzebami inwestycyjnymi i społecznymi.

Każda z grup warsztatowych opracowała własną listę zadań, których realizacja będzie sprzyjać zrównoważonemu rozwojowi Gminy.

Grupa Warsztatowa Nr 1

L.p.	Zadanie
1	Powstanie centrum edukacyjnego Jodłowej w ramach którego rozwinięta zostanie współpraca z uczelniami
2	Rozwinięcie współpracy LGD
3	Budowa ścieżek edukacyjnych (historycznych, przyrodniczo – edukacyjnych, sportowych)
4	Prowadzenie doradztwa zawodowego
5	Organizacja zajęć w ramach uniwersytetu III wieku, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu ludzi starszych
6	Organizacja bazy turystycznej w szkołach
7	Budowa sieci wodno – kanalizacyjnej
8	Budowa targowiska
9	Budowa amfiteatru wraz z infrastrukturą towarzyszącą
10	Remont dróg wraz z budowa chodników
11	Promocja gminy przez ustawienie bajerów przy drogach, wydanie folderów i przewodników
12	Organizacja festynów na których prezentowane zostanie rękodzieło artystyczne, potrawy regionalne

Grupa Warsztatowa Nr 2

L.p.	Zadanie
1	Utworzenie wyciągu narciarskiego na Wisowej przy wykorzystaniu bazy szkoły
2	Stworzenie oferty turystyczno – regionalnej (np. wesele wg jodłowskiego obrzędu z wykorzystaniem sań i bryczek
3	Promocja produktów regionalnych : promocja kiełbasy jodłowskiej i innych produktów
4	Wykorzystanie walorów kultu religijnego Dzieciątka Jezus w połączeniu z lokalnymi zabytkami i

	Jodłowskim Dworem
5	Budowa odkrytego basenu i lodowiska
6	Utworzenie zaplecza łowiecko – wędkarskiego z polem campingowym w Dęborzynie
7	Adaptacja pomieszczeń budynku WDK pod przedsiębiorczość
8	Budowa wodociągu
9	Budowa kanalizacji
10	Budowa rekreacyjnej ścieżki przyrodniczej
11	Budowa parku rekreacyjnego wraz obszarem wydzielonym pod Europejskie Centrum Jodły
12	Wdrożenie Krajowego systemu Usług

Grupa Warsztatowa Nr 3

L.p.	Zadanie
1	Rozwój infrastruktury technicznej – chodniki, drogi, oświetlenie
2	Budowa kanalizacji
3	Rozwój infrastruktury turystycznej – ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne, centrum sportowo – turystyczne w Wisowej
4	Powstanie bazy noclegowej i rozbudowa istniejącej
5	Rozwój rolnictwa – powstanie targowiska gminnego, zakładów przetwórstwa warzywnego
6	Rozwój walorów kulturowych – powstanie muzeum sztuki ludowej
7	Promowanie produktów lokalnych – kielbasa jodłowska, miód, chleb
8	Utwardzenie dróg dojazdowych do pól uprawnych
9	Wdrożenie Krajowego Systemu Usług
10	Połączenie ścieżki rowerowej, spacerowej, dla trenujących z kijkami Nordic walking ze ścieżką w innych sołectwach
11	Budowa kąpieliska wodnego (zalew) na terenie działki gminnej w Pasternikach z polem biwakowym i plażą

Przedstawiciel każdej z grup warsztatowych omówił powstałą tabelę zadań realizacyjnych wraz z podaniem przyczyny ich wyboru. Następnie każdy uczestnik otrzymał pulę punktów, które mógł przyznać zadaniu, które według niego jest najważniejsze i powinno zostać zrealizowane w pierwszej kolejności. Na podstawie przyznanych punktów utworzono priorytetową listę zadań.

Priorytetowa lista zadań :

L.p.	Zadanie
1	Budowa sieci wodociągowej
2	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej (etapowanie)
3	Budowa amfiteatru i muszli koncertowej
4	Budowa targowiska wraz z parkingiem
5	Powstanie i organizacja Europejskiego Centrum Jodły
6	Powstanie punktu wędkarskiego
7	Budowa odkrytego basenu i lodowiska
8	Promocja produktów lokalnych – kielbasa jodłowska, miód, chleb
9	Promocja gminy – banery reklamowe
10	Budowa Szlaku Słowiańskiego
11	Połączenie ścieżki rowerowej, spacerowej, dla trenujących z kijkami Nordic walking ze ścieżką w innych sołectwach
12	Budowa kąpieliska wodnego (zalew) na terenie działki gminnej w Pasternikach z polem biwakowym i plażą
13	Zagospodarowanie szkoły w Wisowej – budowa wyciągu narciarskiego i tarasu widokowego
14	Promocja sanktuarium - zagospodarowanie podziemi

6.3. Misja Gminy

Misja to opis wizji i głównego pola działań w przyszłości. Wskazuje nadrzędny kierunek rozwoju Gminy, dostosowuje kierunki działań do długoterminowych celów, równocześnie pełni funkcje motywacyjne i promocyjne.

Misja Gminy to przesłanie, wokół którego skupiają się działania społeczności Gminy, zmierzające do jej zrównoważonego rozwoju, wzrostu społeczno-gospodarczego.

Misja Gminy Jodłowa :

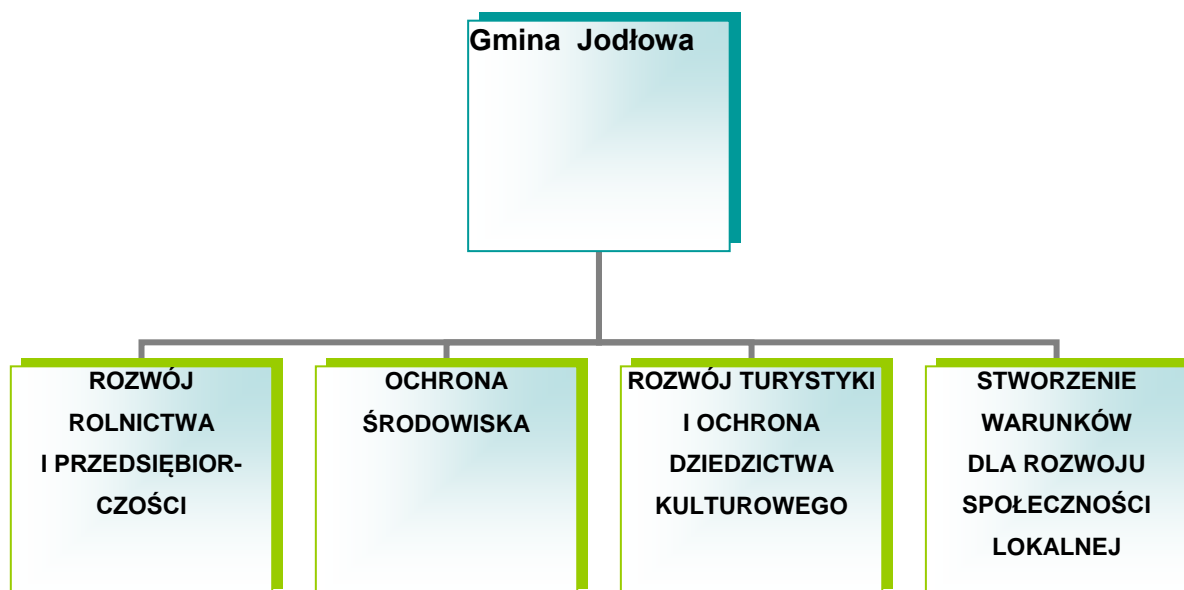
Gmina Jodłowa miejscem oferującym dostatecznie warunki życia mieszkańcom, dynamicznym ośrodkiem rolniczym, miejscem przyjaznym dla turystów inwestorów.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, takich jak i in., wpływając na jej ożywienie gospodarcze, ekonomiczne oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystycznej.

Strategia powinna być przygotowana przy współpracy Władz Gminy, placówek kulturalno-oświatowych, przedsiębiorców rolników, stowarzyszeń i innych podmiotów zaangażowanych w realizację wytyczonych w *Strategii* zadań.

Obszary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze rolniczej, czy gospodarczej, pozytywnie wpłyną na ochronę środowiska i rozwój turystyki. Cele osiągnięte w ramach strefy społecznej i kapitału ludzkiego wpłyną na realizację celów w obszarach infrastrukturalnych, gospodarczych.

Wytyczono 4 obszary priorytetowe, do których następnie zostały przypisane cele strategiczne, operacyjne i zadania.

6.4. Cele Strategiczne

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zidentyfikowane w Gminie na podstawie analizy stanu społeczno-gospodarczego Gminy oraz analizy SWOT. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej misji. Wytaczają ścieżki, którymi trzeba podążać, by osiągnąć założony w niej stan. Niniejsza *Strategia* postawiła przed sobą 4 cele strategiczne charakteryzujące każdy z czterech obszarów: *Rozwój rolnictwa i przedsiębiorczości*, *Ochrona środowiska*, *Rozwój turystyki i ochrona dziedzictwa kulturowego*, *Stworzenie warunków dla rozwoju społeczności lokalnej*. Powyższe cele będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych przypisanych do każdego z celów strategicznych. Celom operacyjnym zostały przyporządkowane zadania. Zadania realizacyjne są najbardziej szczegółowym elementem *Strategii*. Są to konkretne przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym, organizacyjnym, restrukturyzacyjnym, za pomocą których realizowana będzie hierarchiczna struktura celów *Strategii*.

6.4.1. Obszar I. ROZWÓJ ROLNICTWA I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Cel strategiczny: *Wszechstronny rozwój gospodarki polegający na modernizacji sektora rolnego, stworzeniu możliwości rozwoju agrobiznesu i podniesieniu konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw.*

Powyższy cel strategiczny będzie realizowany przez następujące cele operacyjne i zadania:

I.1. Modernizacja i rozwój sektora rolnego

I.1.1. Wysoka racjonalizacja, specjalizacja i standaryzacja produkcji rolnej oraz dostosowanie jej do potrzeb rynku.

- I.1.2. Poszukiwanie rynków zbytu produkcji rolnej.
- I.1.3. Rozwój przetwórstwa na terenie Gminy.
- I.1.4. Tworzenie i wspieranie grup producenckich, marketingowych.
- I.1.5. Zastosowanie innowacyjnych metod upraw i hodowli.
- I.1.6. Wsparcie i rozwój gospodarstw ekologicznych.

I.2. Zwiększenie dostępu do informacji i podnoszenie kwalifikacji zawodowych rolników

- I.2.1. Stworzenie systemu informacji, poradnictwa, analiz i doradztwa w zakresie prowadzenia gospodarstwa na poziomie unijnym.
- I.2.2. Organizowanie kursów, szkoleń, warsztatów, możliwości wymiany doświadczeń w zakresie metod produkcji rolnej, rachunkowości rolnej, prawa rolnego, a także pozyskiwania środków unijnych na inwestycje w gospodarstwie.
- I.2.3. Tworzenie stowarzyszeń i ośrodków wspierających działalność rolniczą.

I.3. Podniesienie konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw

- I.3.1. Rozwój lokalnej sieci handlowo-usługowej.
- I.3.2. Wspieranie tworzenia mikroprzedsiębiorstw i biznesu rodzinnego.
- I.3.3. Stworzenie przyjaznego klimatu dla osób prowadzących działalność gospodarczą.
- I.3.4. Pomoc osobom pragnącym zajmować się agroturystyką przez organizowanie profesjonalnych szkoleń, zwiększenie dostępu do Internetu itp.
- I.3.5. Stworzenie punktów doradczo-informacyjnych dla przedsiębiorców.
- I.3.6. Organizowanie kursów, szkoleń w obszarze prowadzenia własnego biznesu, a także pozyskiwania funduszy unijnych na jego rozwój.

I.4. Rozwój potencjału inwestycyjnego gminy

- I.4.1. Podjęcie działań na rzecz pozyskiwania inwestorów.
- I.4.2. Wytyczenie w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego terenów pod inwestycje.
- I.4.3. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę techniczną.

I.4.4. Adaptacja nieużytkowanych budynków na cele przedsiębiorczości.

I.4.5. Stworzenie systemu ulg dla inwestorów.

I.5. Wysoka dostępność komunikacyjna Gminy

I.5.1. Remont i modernizacja dróg powiatowych, gminnych, wiejskich i dojazdowych do gruntów rolnych.

I.5.2. Poprawa bezpieczeństwa ruchu kołowego i pieszego – właściwe oznakowanie ciągów dróg, budowa chodników, modernizacja oświetlenia dróg na energooszczędne.

I.5.4. Zwiększenie dostępu do Internetu dla mieszkańców i przedsiębiorców – budowa sieci internetowej na terenie Gminy.

6.4.2. Obszar II: OCHRONA ŚRODOWISKA

Cel strategiczny: *Ochrona środowiska naturalnego, w tym ludzkiego poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń i rozbudowę infrastruktury technicznej w Gminie.*

II.1. Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych

II.1.1. Budowa sieci wodociągowej na terenie Gminy:

II.1.2. Podnoszenie jakości wody pitnej.

II.1.3. Ochrona terenów Gminy przed powodzią - umocnienie wałów, konserwacja i utrzymanie rowów melioracji podstawowej i potoków.

II.2. Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy

II.2.1. Przygotowanie dokumentacji technicznej dotyczącej gospodarki ściekowej oraz rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej.

II.2.2. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy.

II.2.3. Opracowanie systemu oczyszczania ścieków w aspekcie integracji z Unią Europejską, zgodnie z Gminnym Planem Zagospodarowanie Przestrzennego.

II.3. Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami

II.3.1. Usprawnienie systemu zbiórki odpadów oraz dalsze wprowadzanie systemu segregacji śmieci.

II.3.2. Kontynuacja programu unieszkodliwiania odpadów azbestowych

II.3.3. Likwidacja dzikich wysypisk śmieci na bieżąca, w razie ich powstawania.

II.4. Racjonalna gospodarka energetyczna

II.4.1. Zwiększenie stopnia i promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budownictwie indywidualnym i budynkach użyteczności publicznej.

II.4.2. Termomodernizacja obiektów gminnych.

II.4.3. Modernizacja systemów grzewczych w obiektach komunalnych.

II.5. Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy

II.5.1. Ochrona przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej.

II.5.2. Propagowanie myślenia „nie śmieć”

II.5.3. Organizowanie pogadanek, odczytów związanych ze środowiskiem, ekologią, wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, ochroną zdrowia.

II.5.4. Organizowanie konkursów ekologicznych wśród dzieci i młodzieży.

6.4.3. Obszar III: ROZWÓJ TURYSTYKI I OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Cel strategiczny: Budowa turystycznego wizerunku Gminy poprzez ochronę dziedzictwa kulturowego, rozwój infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej oraz aktywną promocję jej walorów.

III.1. Pielęgnowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego Gminy

- III.1.1. Renowacja i odnowa zabytków zlokalizowanych na terenie Gminy.
- III.1.2. Kultywowanie tradycji, obrzędowości, lokalnego folkloru, rzemiosła.
- III.1.3. Odnowa centrów wsi.
- III.1.4. Wspieranie miejscowych grup artystycznych i zespołów ludowych.
- III.1.5. Organizowanie konkursów, akcji, warsztatów dla uczniów mających na celu promocję kultury i lokalnych tradycji.
- III.1.6. Dziedzictwo kulturowe w programie wychowawczym szkół.
- III.1.7. Renowacja, odnowa, utrzymanie kapliczek, krzyży, figur przydrożnych.

III.2 Rozwój funkcji turystycznych Gminy

- III.2.1. Rozwój bazy turystyczno-wypoczynkowej, noclegowej, gastronomicznej.
- III.2.2 Opracowanie szlaku turystycznego śladami zabytków w Gminie.
- III.2.3 Zorganizowanie schroniska turystycznego.
- III.2.4. Wytyczenie ścieżek rowerowych.
- III.2.5. Zorganizowanie punktu informacji turystycznej na terenie Gminy.
- III.2.6. Ustawienie turystycznych tablic informacyjnych.

III.3. Skuteczna promocja walorów turystyczno-gospodarczych Gminy

III.3.1. Opracowanie kompleksowego informatora Gminy dla inwestorów i turystów.

III.3.2. Wypromowanie marek produktów lokalnych kojarzonych z Gminą Jodłowa

III.3.3. Ciągłe ulepszanie i uaktualnianie strony www.

III.3.4. Organizacja Europejskiego Centrum Jodły.

III.3.5. Stworzenie bogatego kalendarza imprez kulturalnych, rekreacyjno-sportowych przyciągających na teren Gminy turystów.

III.3.6. Współpraca z Gminami partnerskimi z kraju i z zagranicy w celu wymiany doświadczeń, dobrych praktyk, wspólnego rozwiązywania problemów.

6.4.4. Obszar IV : STWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Cel strategiczny: Budowa kapitału społecznego poprzez zapewnienie wysokiej jakości kształcenia, bezpieczeństwa pomocy grupom zagrożonym wykluczeniem, a także dostępu do kultury i sportu.

IV.1. Wysoka jakość kształcenia na wszystkich poziomach edukacji

IV.1.1. Opracowanie systemu realizacji potrzeb inwestycyjnych w szkołach.

IV.1.2. Remont, modernizacja i rozbudowa placówek oświatowych na terenie Gminy.

IV.1.3. Budowa sal gimnastycznych przy szkołach

IV.1.4. Poprawa wyposażenia szkół w sprzęt dydaktyczny.

IV.1.5. Stworzenie różnorodnej oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

IV.1.6. Popularyzacja nauki języków obcych wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy.

IV.1.7. Promocja idei kształcenia ustawicznego - organizowanie kursów szkoleń zawodowych dla dorosłych mieszkańców Gminy.

IV.1.8. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry pedagogicznej.

IV.2. Wysoka jakość usług ochrony zdrowia

IV.2.1. Zwiększenie dostępności do usług podstawowej opieki zdrowotnej.

IV.2.2. Propagowanie i wdrażanie programów diagnostycznych i profilaktycznych – organizowanie akcji związanych z przeprowadzeniem różnego rodzaju badań kontrolnych i profilaktycznych.

IV.2.3. Objęcie opieką zdrowotną i profilaktyką uczniów wszystkich szkół w Gminie.

IV.3. Poprawa bezpieczeństwa społecznego i socjalnego mieszkańców Gminy

IV.3.1. Wysoka jakość usług pomocy społecznej.

IV.3.2. Objęcie wsparciem i opieką osób chorych, niepełnosprawnych, starszych,

IV.3.3. Stworzenie warunków rozwoju dzieciom z rodzin patologicznych – tworzenie świetlic socjoterapeutycznych.

IV.3.4. Wdrażanie programów profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom.

IV.3.5. Ograniczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego osób starszych, dotkniętych trwałym bezrobociem, ubóstwem, niepełnosprawnością, alkoholizmem.

IV.3.6. Współpraca z Policją w zakresie nauki mieszkańców rozpoznawania i unikania zagrożeń.

IV.4. Walka z bezrobociem

IV.4.1. Rozwój rynku informacji w zakresie pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego.

IV.4.2. Dostosowanie programu nauczania do potrzeb kadrowych rynku pracy.

IV.4.3. Wdrażanie programów stażowych i praktyk skierowanych do absolwentów.

IV.4.4. Organizowanie kursów, szkoleń zawodowych, także z możliwością przekwalifikowania skierowanych do osób bezrobotnych.

IV.4.5. Organizowanie prac interwencyjnych, społecznie użytecznych.

IV.5. Rozwój zainteresowań i integracja mieszkańców Gminy – swobodny dostęp do sportu i kultury

IV.5.1. Propagowanie aktywnego spędzania czasu – organizowanie imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych (festiwale, konkursy, wystawy, turnieje, mecze itp.) o charakterze integracyjnym, rodzinnym, gminnym i międzygminnym.

IV.5.2. Wsparcie klubów sportowych działających na terenie Gminy.

IV.5.3. Budowa, rozbudowa i modernizacja boisk sportowych.

IV.5.4. Wypracowanie systemu informacji: Gmina – mieszkańcy (spotkania, sesje, warsztaty).

IV.5.5. Zagospodarowanie czasu dzieci i młodzieży poprzez organizację miejsc spotkań: świetlice, sale gier, kawiarenki internetowe.

IV.6. Wysokiej jakości usługi administracji publicznej

IV.6.1. e-urząd.

IV.6.2. Doskonalenie kadry urzędniczej.

IV.6.3. Propagowanie i wdrażanie idei przejrzystej i przyjaznej administracji.

7. Plan finansowy realizacji zadań priorytetowych na lata 2014 – 2020 dla Gminy Jodłowa

L.p.	Nazwa projektów	Całkowity koszt projektu [zł.]	Termin realizacji	Program	PLAN NA LATA 2014 - 2020						
					2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Budowa sieci wodociągowej	25 000 000	2015 -2020	PROW, RPOWP, POLiŚ	0	6 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	3 000 000
2.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej (etapowanie)	30 000 000	2015 -2020	PROW, RPOWP, POLiŚ	0	7 000 000	5 000 000	4 000 000	4 000 000	5 000 000	5 000 000
3.	Budowa amfiteatru i muszli koncertowej	1 500 000	2016 -2017	PROW, RPO WP,	0	0	800 000	700 000	0	0	0

L.p.	Nazwa projektów	Całkowity koszt projektu [zł.]	Termin realizacji	Program	PLAN NA LATA 2014 - 2020						
					2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
4.	Budowa targowiska wraz z parkingiem	1 500 000	2015-2016	PROW	0	850 000	650 000	0	0	0	0
5.	Powstanie i organizacja Europejskiego Centrum Jodły	15 000 000	2015-2020	PROW, RPO WP,	0	5 000 000	3 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	1 000 000
6.	Powstanie Punktu Wędkarskiego	15 000 000	2018 -2020	PROW, RPO WP,	0	0	0	0	5 000 000	5 000 000	5 000 000
7.	Budowa odkrytego basenu i lodowiska	1 700 000	2016 -2017	PROW, RPO WP,	0	0	1 000 000	700 000	0	0	0

L.p.	Nazwa projektów	Całkowity koszt projektu [zł.]	Termin realizacji	Program	PLAN NA LATA 2014 - 2020						
					2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
8.	Promocja produktów lokalnych- kielbasa jodłowska, miód, chleb	200 000	2014-2020	Gmina Jodłowa	25000	30000	30000	30000	30000	30000	25000
9.	Promocja Gminy banery reklamowe	300 000	2014 -2020	Gmina Jodłowa	50 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	50 000
10.	Budowa Szlaku Słowiańskiego	5 000 000 – 10 000 000	2015 -2020	RPOWP	0	1 700 000 2 400 000	700 000 2 400 000	600 000 1 200 000	600 000 1 200 000	600 000 1 200 000	800 000 1 600 000

L.p.	Nazwa projektów	Całkowity koszt projektu [zł.]	Termin realizacji	Program	PLAN NA LATA 2014 - 2020						
					2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
11.	Połączenie ścieżki rowerowej, spacerowej dla trenujących z kijkami Nordic walking ze ścieżką w innych sołectwach	1 500 000	2018 - 2020	PROW, RPOWP	0	0	0	0	500 000	500 000	500 000
		2 000 000			0	0	0	0	1 000 000	500 000	500 000
12	Budowa kąpieliska wodnego(zalewna) a terenie działki gminnej w Pasternikach z polem biwakowym i plażą	1 000 000	2018-2020	PROW, RPO, WP	0	0	0	0	500 000	250 000	250 000
		2 000 000			0	0	0	0	1 000 000	500 000	500 000

L.p.	Nazwa projektów	Całkowity koszt projektu [zł.]	Termin realizacji	Program	PLAN NA LATA 2014 - 2020						
					2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	Zagospodarowanie szkoły w Wisowej ,budowa wyciągu narciarskiego tarasu widokowego	500 000	2018 -2020	PROW, RPOWP	0	0	0	0	200 000	150 000	150 000
14	Promocja Sanktuarium	100 000	2014-2020	Gmina Jodłowa	20 000	20 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000

Realizacja zadań w ramach Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa dokonywana będzie w zależności od wdrażania Funduszy Strukturalnych w Polsce i opracowywania, bądź aktualizacji, dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym oraz regionalnym. Mimo iż w planie finansowym Gmina Jodłowa założyła finansowanie zadań ze środków Unii Europejskiej, w perspektywie czasu przewiduje także wykorzystanie innych dostępnych środków pomocy publicznej w zakresie dofinansowania z budżetu państwa, programów państwowych lub wojewódzkich.

8. System wdrażania Strategii Gminy Jodłowa

8.1. Wyznaczenie zespołu do realizacji zadań

Zespół do realizacji zadań *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy* zostanie wyznaczony po jej zatwierdzeniu przez Radę Gminy.

8.2. System wdrażania Strategii

System wdrażania *Strategii* powiązany będzie ściśle ze strukturą organizacyjną Urzędu Gminy Jodłowa. Generalna zasada realizacji *Strategii* polega na przypisaniu zadań, merytorycznym działom (zgodnie z zakresami działania tych działów).

Osobami odpowiedzialnymi za realizację zadań oraz stałe monitorowanie wykonywanych przedsięwzięć są Kierownicy poszczególnych jednostek Urzędu Gminy Jodłowa.

Dla realizacji *Strategii* służą przede wszystkim następujące instrumenty:

- organizacyjne, związane ze wskazaniem podmiotów realizujących *Strategię*,
- finansowe, związane z wprowadzeniem zadań do programów, planów inwestycyjnych i budżetu Gminy Jodłowa,
- prawno - administracyjne, związane z uwzględnieniem odpowiednich przepisów przy realizacji zadań,
- informacyjno-edukacyjne, związane z monitorowaniem i promocją.

9. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa

9.1. Sposoby monitorowania i oceny Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa

Monitorowanie jest procesem systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych. Monitoring dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych zadań realizacyjnych jak i sposobie oraz prawidłowości wykorzystania udzielonej pomocy finansowej. Monitorowanie dotyczyć będzie przede wszystkim kontroli realizacji projektów inwestycyjnych oraz osiągnięcia planowanych wskaźników produktów i rezultatów dla poszczególnych inwestycji.

Monitoring prowadzony będzie w zakresie rzeczowym i finansowym.

Monitoring rzeczowy obejmował będzie skwantyfikowane dane obrazujące postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwienie oceny jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa*, będzie prowadzony w trzech kategoriach:

- wskaźniki produktu,
- wskaźniki rezultatu,

W celu monitorowania *Strategii* można posłużyć się kilkoma podstawowymi miernikami, które określać będą stopień zaawansowania realizacji kolejnych celów strategicznych.

Rozważyć należy następujące mierniki:

- odsetek młodzieży podejmującej po gimnazjum naukę w szkole średniej;
- liczbę studiującej młodzieży;
- liczbę godzin nauczania języków obcych w szkołach;
- liczbę dzieci objętych zajęciami pozalekcyjnymi;
- liczba mieszkańców gminy
- poziom dochodów gminy na jednego mieszkańca
- przeciętną długość życia mieszkańców gminy;

- liczbę lekarzy na 1000 mieszkańców;
- liczbę bezrobotnych mieszkańców gminy
- liczbę nowych stanowisk pracy (poza bezpośrednią produkcją rolną);
- natężenie zatrudnienia w rolnictwie (liczba zatrudnionych na 100 ha UR);
- średni areal gospodarstw rolnych;
- wysokość wpływów do budżetu gminy z podatków od miejscowych przedsiębiorstw;
- liczbę funkcjonujących firm;
- liczbę podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców;;
- liczbę gospodarstw domowych podłączonych do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej;
- liczbę młodzieży w klubach sportowych;
- ilość turystów odwiedzających Gminę;
- długość dróg utwardzonych na terenie Gminy;
- długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy;
- liczbę przyłączy do sieci kanalizacyjnej;
- długość sieci wodociągowej na terenie Gminy;
- liczbę gospodarstw podłączonych do systemu zbiorczego zaopatrzenia w wodę;
- liczba stacji uzdatniania wody;
- liczba obiektów wykorzystujących alternatywne źródła energii,
- liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej.
- Wyniki sprawdzianu uczniów klas VI
- Wyniki egzaminu gimnazjalnego

Liczba i dobór mierników zależą od przyjętych celów, ich hierarchii i możliwości uzyskania niezbędnych dla dokonania obliczeń danych. Informowanie społeczności Gminy za pomocą tego typu zobiektywizowanych miar jest bardzo pożyteczne i daje realny obraz sytuacji w Gminie. Należy jednak pamiętać, że wiele bardzo ważnych zmian dokonuje się w sposób trudny do zmierzenia. Dotyczą one głównie ludzi, ich systemu wartości, postaw i poziomu uzyskania satysfakcji z jakości życia w Gminie. Osiągnięcie sukcesów na tym polu daje zazwyczaj największą satysfakcję miejscowym liderom.

Monitoring finansowy obejmował będzie dane finansowe realizacji projektów będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na nie środków finansowych w oparciu o raporty okresowe obrazujące wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa powinna stanowić dokument ponadkadencyjny, określający cele i programy działań na kilkanaście lat, „żywy” – aktualizowany w miarę zmieniających się potrzeb i warunków zewnętrznych oraz wymagający ciągłego podnoszenia jakości. Przygotowanie *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy* i jej przyjęcie przez Radę Gminy Jodłowa to dopiero pierwszy etap planowania rozwoju strategicznego. Ze względu na swój długookresowy charakter planowanie strategiczne jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględniania w przyjętym dokumencie oraz stałego przesuwania horyzontu planowania na kolejne lata.

9.2. Public Relations Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa

Główną jednostką odpowiedzialną za promocję *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa* za promocję poszczególnych projektów i zadań inwestycyjnych ujętych w *Strategii*, będzie Urząd Gminy Jodłowa

Celem działań związanych z promocją *Strategii* jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów projektów podejmowanych w ramach *Strategii*, a także instytucji mogących stać się partnerami w realizacji niektórych przedsięwzięć inwestycyjnych. Grupami tymi są:

- bezpośredni beneficjenci większości projektów – mieszkańcy Gminy Jodłowa,
- środowisko przedsiębiorców,
- organizacje pozarządowe,
- partnerzy społeczni.

W ramach promocji *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa* podejmowane powinny być w szczególności takie działania jak:

- przebudowana i na bieżąco aktualizowana strona internetowa Urzędu Gminy Jodłowa
- ulotki informacyjne dla mieszkańców (poświęcone konkretnym projektom),
- spotkania z potencjalnymi partnerami gospodarczymi, społecznymi,
- publikacje w prasie (w przypadku wybranych projektów).

10. Wykorzystane materiały

- **Strategia Rozwoju Kraju 2020**, Warszawa, wrzesień 2012r., dokument przyjęty Uchwałą nr 157 Rady Ministrów z dn. 25 września 2012r.
- **Marketingowa Strategia Polski w Sektorze Turystyki na lata 2012 -2020** przyjęta przez Radę Polskiej Organizacji Turystycznej w dniu 05.12.2011r. Koncepcja i redakcja Bartłomiej Walas
- **Strategia Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2016**, *Projekt, Ministerstwo Sportu, Warszawa, grudzień 2006r*
- **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020**, *Wstępny zarys, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa, 16 kwietnia 2013r.*
- **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 -2020**, PROJEKT, Warszawa, 26 sierpień 2013r., Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.
- **Marketingowa Strategia Polski w Sektorze Turystyki na lata 2012 -2020** przyjęta przez Radę Polskiej Organizacji Turystycznej w dniu 05.12.2011r. Koncepcja i redakcja Bartłomiej Walas
- **Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014- 2020**, załącznik nr 1 do Uchwały nr 315/7523/14 Zarządu Województwa Podkarpackiego Rzeszowie z dnia 27 stycznia 2014r.
- **Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego** – załącznik nr 1 do Uchwały nr XXXVII/697/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 26 sierpnia 2013r.
- **Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego** z dnia 13 listopada 2003 r. (Dz. U. z 2003r. Nr 203 poz. 1966).
- **Ustawa o samorządzie gminnym** z dnia 8 marca 1990r. (Dz. U. z 2001r., Nr 142, poz. 1591 z późn.zm.)
- **Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Jodłowa za lata 2010 -2013**
- **Strona internetowa** Gminy Jodłowa
- Materiały uzyskane drogą internetową